ANUL LV No. 5967

6 PAGINI

B 20201 F

MAI – IUNIE 1984

Curentul

Fondator: **PAMFIL ȘEICARU**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Strada Belvedere Nr. 6

TELEFOANE:

Redacția	[illegible]	Cab. directorului	[illegible]
Secretariatul	[illegible]	Ad-torul delegat	[illegible]
Secretarul gen.	[illegible]	Contab. și depoz.	[illegible]
Redacția politică	[illegible]	Abon. și publicit.	[illegible]
Redacția sportivă	[illegible]	Expediția și vânz.	[illegible]
Provincia	[illegible]	Tipografia	[illegible]
Biroul comenzilor	Personalul	Contenciosul	[illegible]

Proprietar: „Curentul" S. A. R.

[illegible] Registrul publicațiilor No. 174/1938
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării [illegible] generale P. T. T. No. 23.444/1939

Abonamente: 1 an		1.00 lei
6 luni		900 „
3 luni		500 „
Instituții de Stat și particulare anual		3500 „

RECEPȚII?

de PAMFIL ȘEICARU

Oricât de scăzută ar fi părerea pe care o avem despre colecția de impostori care formează așa zisul Comitet național, ezităm să le atribuim atâta inconștiență încât să depășească chiar limita supremei provocări.

Informația pe care am primit-o trebuie controlată, cu toate că, cunoscându-se anumite mentalități, are toate aparențele să fie exactă. Mi s'a comunicat din New-York că dl. Crețeanu (deținătorul faimoaselor fonduri) ar fi dat o recepție într'unul din cele mai grandioase hoteluri. La această fastuoasă recepție au participat 300 de persoane reprezentând elita politică, economică și financiară americană. Informația primită dă și această precizare: recepția a costat suma de 9230 dolari. Pentru un European suma pare exagerată, cam 40.000 franci elvețieni sau 3.500.000 franci francezi, însă pentru condițiile de viață din America suma este destul de modestă, dacă – așa cum se pare – recepția a avut loc la Waldorf-Astoria.

Eu ezit să cred, totuși, că o asemenea inconștientă provocare a fost posibilă, dar dacă recepția într'adevăr a avut loc, nu ar fi pentru mine surprinzătoare.

Crețeanu este un fost diplomat și, agravant, un diplomat român. Pentru un diplomat român politica se reduce la recepții, la o serie de relații mondene, să joace bridge cu distincție, să memorizeze o serie de anecdote istorice cu scopul de a fi utilizate spre a da culoare și oarecare perspectivă unor cancanuri culese prin saloane. Desăvârșirea preparației unui diplomat român se realizează prin inițierea și convertirea la homosexualitate. A admira pe Oscar Wilde, a ști pasagii din Corrydon de Andre Gide, a avea ondulări feminine în mișcări, a ști stilurile de mobile, a aprecia autenticitatea unui porțelan, putând fi un expert al unui magazin de antichități și, dacă se poate, să-și invoce o ascendență străină, iată expresia desăvârșită a unui diplomat român. Problemele românești, istoria, cultura românească? Li s'ar părea o notă de prost gust ca să se presupună ca un diplomat român ar putea vorbi de formele spirituale ale unei biete națiuni înapoiate. Nu este nici o exagerare ci imaginea exactă a unei penibile realități.

La o masă la care a fost invitat și un fost diplomat român cu soția, aceasta mărturisea ministrului educației naționale (scena se petrecea la Madrid) că în România numai „le bas peuple parle la roumain". Efectul s'a simțit imediat, nimeni nu i-a mai adresat un singur cuvânt acelei doamne care era totuși română.

În asemenea condiții, orizontul politic, problemele care frământă creerul unui diplomat român nu pot avea nimic comun cu problemele de viață și de moarte ale nației noastre în acest înfiorător impas al existenței ei istorice.

Este foarte probabil, dacă într'adevăr Crețeanu a dat această fastuoasă recepție, să o fi făcut convins că erau necesare cheltuielile înainte de propagandă. Îl cunosc destul de bine pe Crețeanu ca să pot afirma că nu este un parvenit, un om care descoperă abia acum plăcerile unui lux pe care el îl ignora, și până la 1940 nu se manifestase ca un disperat al arivismului, cum era defunctul Gr. Niculescu-Buzești; de aceea nu pot aprecia risipa de bani pentru o recepție ca o ostentație ci ca o expresie fidelă a unei mentalități care contrastează violent cu dureroasa realitate românească.

Recepția este o formă aproape ceremonioasă întrebuințată de ministerele de externe, de ambasade, de legații pentru a menține relații și pentru a reprezenta decent, dacă nu fastuos, țara. La noi, ministrul de externe a atribuit totdeauna o valoare exagerată recepțiilor, de aceea cheltuielile de reprezentare atribuite șefilor de misiuni erau excesive, deși foarte mulți dintre ei aduceau corectivul măsurii făcând economii substanțiale, bine înțeles în beneficiul lor personal și nu pentru a fi restituite Statului. Dar exista un Stat românesc; recepțiile erau deci într'o oarecare măsură o obligație protocolară. Astăzi însă nu mai există un Stat românesc. De la 23 August 1944 țara ocupată, jefuită, schingiuită păstrează numai o aparență pur nominală de Stat, de fapt fiind transformată într'o simplă colonie rusească. Ca un semn de protest împotriva condițiilor sinistre de sclavie impuse poporului român era necesară desfășurarea unei acțiuni de denunțare al martirajului unui neam. Acesta este sensul care trebuie să-l aibă o acțiune peste hotare; un sens protestatar căruia i s'a dat o falsă denumire de „rezistență".

O activă denunțare a crimelor, apeluri continui la opinia publică mondială, o mobilizare a celor mai nobile sentimente umane împotriva călăilor, împotriva unui regim de fioroasă denegare a umanității.

Care sunt obiectivele unei asemenea acțiuni?

Tot ce formează sentimentul de umanitate, tot ceea ce atâtea secole a fost acumulat în sensibilitatea umană din etica creștină, tot ceea ce filozofia Dreptului natural a dat ca atribute fundamentale ale omului.

Și, pentru a mobiliza sentimentele de compătimire și a creia acel climat de revoltă morală, care face să se clatine fiara ideologică, acțiunea protestatară nu trebuie să înceteze un singur moment. Evocarea suferinței unui popor trebuie să fie așa de convingătoare încât chiar firile indiferente să se cutremure.

În 1876 insurecția Bulgarilor a fost sângeros reprimată de Turci, ceea ce a provocat în Anglia reacțiunea opiniei publice al cărui interpret s'a făcut Gladstone. Ororile săvârșite contra Bulgarilor au devenit tema unei campanii care s'a deslănțuit contra lui Disraeli, susținător al politicei tradiționale engleze față de Turcia. Cu toate că grupurile financiare engleze debitaseră Turcia cu 200 milioane lire sterline (este vorba de lira sterlină aur, nu de cea de azi), peste interesele materiale valul indignării opiniei publice trecea cu o patetică impetuozitate. Își închipuie cineva pe emigranții Bulgari din acea vreme, așa cum erau de prăpădiți și lipsiți de bani, dând recepții fastuoase pentru a capta pe rigidul Gladstone?

A auzit cineva vorbindu-se de recepții date de emigranții Români care între 1853 și 1857 au pregătit atmosfera pentru eliberarea Principatelor și pentru Unire? Am în fața mea o lucrare de N. Corivan („Din activitatea emigranților români în Apus", București 1931); găsesc în această carte reproduse scrisori semnate, unele de N. Golescu, altele de Dimitrie Brătianu adresate lui Walevski, ministrul de externe al Franței, memorii către plenipotențiarii Franței, Angliei și Sardiniei (15 Martie 1856) semnate de N. Golescu, Arhimandritul Josophat, I. Filipescu, Gh. Cantacuzino și P. Ghika. Se mai găsește petiția prin care se cerea unirea, petiție purtând 50 de semnături ale Românilor din Paris și adresată ministrului Walevski. Apoi memoriul înaintat de Dimitrie Brătianu lui Palmerston. Nici un cercetător al acelei epoci în care s'a pregătit atmosfera diplomatică în vederea unirei nu a descoperit banchete, recepții date de Românii emigranți, deoarece emigrația de idealiști, de halucinanți ai viitorului românesc socotea ca lipsită de cuviință, nepotrivită cu condițiile de viață ale Moldovenilor și Valachilor, supuși opresiunei rusești, asemenea manifestări. Nu vroiau să ofenseze suferința Românilor pe care o invocau în propaganda lor cu atâta convingătoare insistență. Acea generație eroică nu ducea acțiunea națională cu fondurile Statului român, ci cu puținele lor mijloace de care dispuneau. Să nu uităm, pentru a ne da seama de spiritul acelei generații, că într'un hotel de ultima clasă, la Palermo, Nicolae Bălcescu agonizând continua să lucreze la „Istoria Românilor sub Mihai Viteazul".

Câtă delicatețǎ sufletească aveau emigranții politici de acum un secol! Dar cine poate să compare situația Principatelor cu situația tragică a României de azi, redusă la starea de sclavie de către regimul faraonic al ocupației rusești.

Să vedem însă care a fost ecoul recepției date de Crețeanu în numele Comitetului național în cel mai luxos hotel cu 300 de invitați primiți și ospătați regește. În rândurile emigrației polone, cehe, ungare, bulgare, iugoslave, etc. a produs mirare și nedumerire, găsindu-se nepotrivită risipa de bani. În acelaș timp s'a formulat o exactă apreciere a lipsei de decență pe care o reprezintă acest fel de manifestări în contrast cu martirajul poporului român.

Dar, în sfârșit, Americanii care au participat la această fastuoasă recepție n'au fost mișcați de tragedia poporului român, evocată așa de distins cu șampanie, whisky și liqueururi alese?

În „Arta poetică", Horațiu făcea această recomandație:

> Si vis me flere, dolendum est primum
> ipsi tibi

sau în tălmăcirea lui Boileau:

> Pour me tirer des pleurs il faut que vous
> pleuriez.

Nu poți convinge atunci când nu ești convins, nu poți deștepta în sufletul altora un sentiment pe care tu nu-l încerci. În casa în care există un bolnav, în casa lovită de o mare nenorocire nu se fac petreceri; toți membrii familiei fiind cuprinși de aceiași mare durere stau retrași, adânciți în ei, neputându-se risipi în nimicurile unor îndatoriri mondene. Contrariul ar fi un semn de trivială nesimțire.

Își închipuie cineva că felul de a gândi și simți al Americanilor este deoasebit de al nostru, că nu păstrează aceleași criterii în ceea ce privește o decentă conduită? Pentru cine a pătruns cât de puțin mentalitatea americană, nu se putea o mai nefericită inspirație decât o recepție dată de niște emigranți români în asemenea împrejurări. Oameni de realități, Americanii sunt prost impresionați de orice fel de impostură, detestând abilul joc al aparențelor. Se afla un singur American între cei 300 prezenți care să ignore situația poporului român sub ocupația rusească?

Când cu o grație plină de distincție Crețeanu sau oricare alt membru al Comitetului invita pe unul dintre oaspeți la o cupă de șampanie sau la un pahar de whisky, căutând să-i facă orele cât mai agreabile, desigur că nu-și da seama de ce penibile reflecții făceau asupra acestei originale și nu mai puțin indecente forme de a pleda cauza unei națiuni martirizate. Cu banii unei națiuni în agonie să se dea o princiară recepție, iată ce nu poate pricepe un American. Desigur că Crețianu și ceilalți comparși, încălziți de șampanie, la sfârșitul recepției, când ultimul invitat va fi plecat și petrecerea terminată, se vor fi simțit încântați, își vor fi strâns mâinile entuziasmați de succesul admirabilei lor propagande. Atâtea personalități marcante ale vieții social-politice americane strânși la-o-laltă spre a se înduioșa de soarta României. Recepția a fost reușită, banii nu s'au cheltuit zadarnic; dar ce puteau desprinde invitații din ambianța serii? Că cei ce au dat recepția sunt exponenții suferinței poporului român? Cine este covârșit de o mare suferință nu are sufletul dispus să petreacă, să facă zaiafet. Exilul își are o anumită ținută obligatorie care nu se împacă cu inerenta expansivitate a unei recepții. Cum spunea Victor Hugo:

> Je t'aime exil, douleur je t'aime,
> Tristesse, sois mon diademe.

Ori, presupunând că a existat cea mai bună intenție, rezultatele obținute cu atâta cheltuială au fost cu totul contrarii scopului urmărit. Dureros este că o asemenea recepție în condițiile tragice de azi ale poporului român, a fost interpretată de refugiații români ca o nouă neseriozitate, de secăturism, de neant sufletesc la cei care formează Comitetul național.

Oamenii vor să se amuze făcând propagandă și cum au la dispoziție bani își îngăduie luxul să se socotească în afară de condițiile dureroase ale tuturor Românilor.

> Țara piere de Tătari,
> Ei petrec cu lăutari...

M'am gândit mult la această dureroasă recepție și mi-am amintit de cei pe care pretinde Crețeanu că îi reprezintă: Iuliu Maniu și Ion Mihalache.

În toate manifestările lui, Iuliu Maniu păstra o aleasă modestie, nu-și îngăduia nici măcar luxul de a călători de la Cluj la București, în timpul nopții, într'un vagon cu paturi, se mulțumea cu un loc în vagon de clasă. Nu era nici o ostentație în această modestie, era stilul Blajului. Mitropolitul Vasile Suciu al Blajului călătorea până la Roma, bătrân și infirm, într'un compartiment de clasa a II-a. Dar tocmai această smerenie îi creiase un imens prestigiu la Vatican. Augustin Popa, și alții, au uitat stilul Baljului, iar Crețeanu nu l-a cunoscut niciodată.

De Ion Mihalache mă leagă amintiri din 1917, când ne-am cunoscut pe front, în munții Vrancei, în fața Macradeului și a Svoinei. De-a lungul anilor, de atâtea ori am fost la el acasă la Dobrești sau la vie la Topoloveni. Neschimbat, ducea aceiași viață modestă, primea cu aceiași simplitate ospitalieră, omul rămânând egal cu el însuși, indiferent de schimbările de situații. Acesta este spiritul adevărat al partidului național-țărănist în ce poate fi el socotit ca mai fidel ideologiei inițiale.

Își închipuie cineva pe Iuliu Mani sau pe Ion Mihalache ratificând, dând descărcare acestor risipe ciocoiești al banului țării?

continuare în pag. 2

> „Patrie se cheamă norodul, iar nu tagma jefuitorilor."
>
> Tudor Vladimirescu

OMUL LIBER

de Victor Frunză

„Omul liber" este titlul unei gazete care n-a apărut niciodată. Cînd C. Titel-Petrescu a făcut greșeala fatală de a-și fi părăsit partidul al cărui președinte era și căruia – în pofida faptului că în conducerea lui era pus în minoritate de oamenii partidului comunist, agenți sau fripturiști – îi dăduse prestigiul personalității sale, el a fondat Partidul Social-Democrat Independent. Atunci a voit el să editeze o replică a „Cuvîntului liber" antebelic, publicație a lui T.T. Braniște, cu acest titlu programatic.

La acea dataă, partidul comunist nu era încă singura forță conducătoare a societății, dar tindea prin toate mijloacele spre realizarea acestui obiectiv, arătîndu-se deosebit de inventiv în alegerea mijloacelor care să-l ducă spre țel. Prin manetele economice, aflate deja în mare parte în mîna sa prin guvernul dr. P. Groza, fusese inventată raționalizarea hîrtiei, refuzînd-o opoziției. Pentru Titel-Petrescu nu s-a aflat disponibil nici măcar un singur top, pentru cel puțin un tiraj confidențial. Care din forțele politice reușea să se descurce și de bine de rău și-o procura pe căi lăturalnice, dădea peste cealaltă chichiță, a „refuzului" tipografilor de a tipări gazetele, tipografi amenințați cu darea afară din pîine dacă puneau mîna să culeagă texte în care se spunea adevărul despre partidul comunist.

Astfel, cuvîntul liber agoniza în România, murind de-a binelea – se poate stabili aproape cu precizie data – în vara anului 1947, odată cu interzicerea ultimelor gazete opoziționiste („Dreptatea", „Liberalul" ș.a.)

„Omul liber" a rămas astfel un deziderat neîmplinit. Cu timpul, această neîmplinire a devenit un simbol.

Nu risc să afirm că România este țara în care omul este mai însetat după libertate decît oriunde. Nefericita noastră vreme a multiplicat și a extins spațiile geografice unde omul și-a pierdut libertățile pe care și le cucerise. Dar risc să afirm că este țara în care problema cea mai acută dintre atîtea urgențe și priorități, este cea a libertății. De la îngrădirea ei pînă la limita cînd omul este transformat într-o mașină de reproducție lărgită a bunurilor materiale, uzufructul cărora îi este interzis, și într-un automat social, ale cărui comportamente și reacții sunt dirijate de la pupitrul de comandă politică, cînd singura lui șansă de supraviețuire este de a simula gîndirea, pe baza a ceea ce este deja gata gîndit pînă în cele mai neînsemnate detalii, de aici pornesc toate.

Această suprimare a tuturor libertăților nu putea duce decît unde a dus. Victima este întregul complex geografic-social, numit țara.

Care-i tabloul de astăzi? Oameni născuți pentru a fi liberi privesc neputincioși la catastrofa pregătită minuțios (ce-i drept, inconștient) de cei care și-au luat cu de la sine putere dreptul de a gîndi pentru un popor întreg. Aceștia se află în situația unor călători de pe un vas oceanic, legați fedeleș și cu un căluș în gură de niște pirați, care au pus stăpînire pe navă, pe comandanți i-au aruncat în mare, au preluat conducerea ei, îndreptînd-o cu cea mai mare viteză, în aventurismul lor, spre cele mai apropiate stînci. Unii mai nutresc speranța eșuării pe niște bancuri de nisip, pentru a o putea părăsi...

Nu egiptomania construcțiilor gigant dă nota dominantă a României de azi, ci pustiul de gîndire și de libertate. El amenință să ruineze și să acopere tot ce a mai rămas vital, ca nisipurile deșerturilor aducătoare de uscăciune și de moarte.

Omul liber fertilizează societatea.

Progresul și prosperitatea (acest din urmă cuvînt sună deja arhaic pentru limba română contemporană) sunt aduse de libertate, nu de planuri și de indicații. Iar înrobirea omului, oricît de bine ar fi ea mascată, aduce numai ruină și nenorocire. Imaginea pe care o reprezintă România de astăzi este cea mai elocventă dovadă a acestor adevăruri simple.

„Ce putem face?" se întreabă oamenii, unii dînd glas unei reale disperări, neputincioși în imobilismul și captivitatea lor, precum originarii acelei nave, legați fedeleș de pirați. Singura lor libertate este de a alerga de dimineața pînă seara după de-ale mîncării, uneori sacrificîndu-și și nopțile acestei alergături (cînd trebuie să ocupe de cu seară vreun loc la coadă), de a inventa combinații de supraviețuire. Statul atotputernicul, instrument al partidului, are grijă să-i ocupe tot timpul pentru a-i dezvăța să-și mai dorească altceva, dar absolut nimic altceva decît puțină tihnă, o pauză în nesfîrșita goană în care s-a transformat existența zilnică, o respirație de o zi nelucrătoare.

Întrebarea marchează o stare de apatie. Dar mai rău ar fi dacă ea nu și-ar pune-o totuși nimeni. Atîta timp cît oamenii își mai pun întrebări, înseamnă că încă nu este totul definitiv pierdut. Și înainte de orice libertatea.

Nisipurile pustietoare ale dictaturii personale din România, în extinderea lor, ar urma să transmită secolului următor imaginea unui scopit de organul care îl deosebește pe om de toate celelalte viețuitoare: de cel al gîndirii. Atîta timp cît oamenii își mai pun întrebarea privind ieșirea din catastrofa în care i-au aruncat pirații aflați la cîrma vasului-țară, înseamnă că operația de scopire nu a reușit. Sau în orice caz, nu a reușit în cazul tuturor.

„Putem face ceva?" Răspunsul este ferm afirmativ.

Dar nici nesfîrșita stare interogativă nu este cea aducătoare de soluții.

Cum cheia începutului este libertatea, problema esențială pentru fiecare este de a-și lua libertatea de a fi om liber. Din acest moment începe acțiunea.

În fața omului care și-a luat singur libertatea de a fi om liber, intuid pericolul, dictatura nu se dă în lături să pornească represaliile care pot merge pînă foarte departe. Cu toate acestea, vă asigur, satisfacția de a fi om liber, aceea de a te fi decis cu de la sine putere de a fi tăiat toate chingile și toate legăturile, ale căror efect final ar fi fost acelea de a deveni unul din scopiții de gîndire, este imensă.

Da, se poate face. Acolo, acasă! Dar și dincoace, departe de țară se poate face uneori și mai mult. Libertățile de aici din exil deschid asemenea posibilități, cum în țară nici nu se pot imagina. Ele trebuiesc doar adecvate noilor condiții.

Regimul însă știe bine ce știe. De aceea, de cele mai multe ori el nu se teme de românul „scăpat" în afara granițelor. El știe că acest om a fost scopit de gîndirea critică, de curaj și că numai marile voințe vor parcurge drumul invers pînă la recăpătarea lor. Încît cei mai mulți care respiră ușurați aerul unor meleaguri mai prielnice vieții umane decît sărmana noastră țară, nici nu realizează că fără acest drum absolut necesar, rămîn niște pseudo-oameni-liberi.

Curentul

– nu reprezintă "legitim" nici poporul nici Statul român, nu reprezintă nici un partid și nici o grupare politică.

– este o redacție a unui organ de presă liberă. Ca totdeauna în tradiția ziarului nostru tot ce scriem ne angajează numai pe noi cei ce scriem.

– nu angajează nici măcar pe cei ce-l citesc. Un organ de presă nu poate fi liber decât în măsura în care respectă libertatea de hotărâre a cititorului.

*

Cine dintre cei aflați în străinătate abonează CURENTUL face posibil ca cei din cuprinsul țării să-l citească!

Curentul

ANUL LV No. 5967 MAI– IUNIE 1984

DOCUMENTE

Reproducem două scrisori ale generalului Nicolae Rădescu către Pamfil Șeicaru

New York, 6 Ianuarie, 1949
164 East 72 Street

Domnule Șeicaru:

Întârzierea atât de mult prelungită a răspunsului ce vă datoram aș dori să nu fie luată în nume de rău.

Obișnuiesc să fiu exact în orice împrejurare. Scrisoarea Dv. însă m'a prins într'o vreme când obiceiul meu n'a putut fi respectat și aceasta pentru următoarele motive:

– zilele mi-au fost atât de încărcate la Paris încât nu-mi rămânea nici un moment liber, iar seara cădeam frânt de oboseală;

– pela începutul lunei Noiembrie am căzut serios bolnav, astfel încât nici până acum nu m'am restabilit pe deplin.

În dubla imposibilitate deci de a mă executa trebuie să căutați motivul întârzierei.

Scrisoarea D. am citit-o cu interes deosebit, iar răspunsul de dat, după ce i-am văzut cuprinsul, ar putea fi rezumat într'o singură cuprinzătoare frază: sunt în întregime de părerea Dv. iar aprecierile pe care le faceți asupra unora din „personalitățile" scăpate din țară, precum și asupra felului în care găsesc de cuviință să-și îndeplinească îndatoririle în lupta grea ce avem de dus.

Oameni roși de bolnăvicioasă ambiție, lipsiți de statele de serviciu și de orice merit care să justifice ambiția de care sunt stăpâniți: își mărginesc activitatea în a țese intrigi meschine și a răspândi mârșave calomnii, prilejuind astfel darea, de către Românii aflați în pribegie, a unui rușinos spectacol.

Nemulțumiți cu atât, încearcă, spre a-și acoperi și incapacitatea și totala lipsă de patriotism, să semene obstacole și în calea celor ce se trudesc să realizeze ceva; manevrează în toate chipurile, în scopul de a-și crea titluri în temeiul cărora să poată reclama drepturi, atunci când se vor înapoia în țară, închipuindu-și că acei care sângerează acum prin închisori le vor îngădui să-și scalde din nou hoitul în bältoaca în care erau obișnuiți să se bălăcească.

Spunându-vă aceste lucruri veți rămâne mirat, gândindu-vă la ceea ce Dv. mi-ați reproșat în aprecierile pe care le-ați făcut cu privire la atitudinea mea în chestiunea formărei comitetului național. Negreșit, spusele Dv. își pot găsi justificarea, dacă se ține seama că la depărtarea mare la care vă găseați nu puteați avea la îndemână toate elementele necesare de judecată. Aș înclina însă să cred că, dacă am avea prilej să stăm de vorbă, ați găsi, până la sfârșit, că altfel de cum am făcut nu puteam să fac.

Domnule Șeicaru, dacă am pus atâta străduință și m'am zbuciumat până la istovire, spre a se putea ajunge la constituirea unui comitet în care să figureze și acei socotiți de Dv. pe bună dreptate, și fără nici o calitate și fără nici un drept, n'am făcut acest lucru îndemnat de gândul că ar fi putut, prin luminile lor, să aducă vreun câștig cauzei românești. Faptele lor mă duseseră, dinpotrivă, la concluzia că nu numai nimic folositor nu se poate aștepta la de la ei, dar că nu vor face decât să creieze greutăți bunului mers al lucrurilor.

Considerațiuni de care nu puteam însă să nu țin seama m'au obligat – și încă mă obligă – să fac toate sforțările să fie reprezentate în comitet toate categoriile de Români aflați în pribegie.

Era și este necesar acest lucru pentru două motive:

Pe deoparte voiam ca aparent, cel puțin, să se dea celor de acasă impresia de unire, fapt ce le-ar fi dat mai mult încredere în izbândă.

Pe de-altă parte, greșeala șefilor de partide de a fi dat anumite mandate, a pus la'ndemâna trepădușilor politicieni, vânători de situațiuni, mijlocul de a-și valorifica pretențiuni care au făcut cel mai mare rău mișcării de rezistență. Cei trei domni, pe care în mod atât de documentat îi executați în scrisoarea Dv., secondați de alți doi iluștri partizani – Augustin Popa și Veniamin – tari pe mandatul ce-l obținuseră – cum? – dela cei trei șefi de partide, își închipuiesc acum că ei sunt singurii reprezentanți legali ai țării, astfel că lor, și numai lor, li se cuvine dreptul de a lua hotărîri în lupta pentru eliberare. Deși conștienți că pretențiunile lor sunt absurde, dar cum știu că mandatul dat nu le poate fi retras, acei cari l-au dat fiind în închisori, mașinează cu îndrăsneală, împiedicând până acum să se poată ajunge la soluționarea comitetului.

Cu toate că însuș reprezentantul de Stat le-a arătat și netemeinicia și ridicolul pretențiunilor, nimic nu i-a putut clinti din atitudinea pe care au luat-o.

Aș fi putut, cu sprijinul Dep. de Stat, care ne arată toată bunăvoința, să constituiesc comitetul și fără ei; considerațiuni însă de alt ordin și care nu pot fi arătate aici, m'au determinat să mă opresc din drum.

În neobrăzarea lor, acești „trădători" cum îi calificați, au mers pînă la a pretinde că nimeni nu poate intra în comitet dacă nu este înscris într'un partid. Binevoiau să-mi facă mie grația de a admite o excepție, dar aceasta nu pentru că să fi avut vre-un merit, ci fiindcă făcusem parte dintr'un guvern alcătuit din partide.

În urma protestelor mele energice și a faptului că regele m'a desemnat ca președinte al comitetului, mafia celor trei din Washington a trebuit să-și rotunjească pretențiunile, dar cum la prețuire să aibă siguranță, anticipat, majoritatea în comitet, la constituire tot nu s'a putut ajunge.

Dacă ați ști cu cât consum de energie și amărăciune a trebuit să fie susținută lupta cu acești oameni ce-și zic Români și patrioți.

S'ar putea pune întrebarea: pentru care motiv se urmărește, cu orice preț, majoritatea? Răspunsul este simplu: din țară s'a scos o însemnată sumă de bani, care se găsește în mâna celor din Washington și de care nu se servesc decât în scop de propagandă partizană, respectiv țărănistă, și negreșit, pentru interes personal.

Comitetul odată format, se va pune chestiunea aducerei fondurilor la comitet, spre a fi întrebuințate în folosul rezistenței, lucru ce nu convine deținătorilor și pe care l-ar putea împiedica dacă vor avea majoritatea. Aci stă cheia problemei; acesta este motivul pentru care mișcarea de rezistență este ținută în loc.

Va veni, desigur, vremea când acești domni vor trebui să răspundă de faptele lor. Până atunci însă fac atât de mult rău, otrăvind atmosfera românească peste hotare.

Chestiunile atinse în scrisoarea Dv. ar fi cerut o cercetare mult mai adâncă. Pentru această dată, mă opresc însă aici.

Cu rugămintea de a crede în sentimentele mele bune.

(ss) N. Rădescu.

P.S. V'aș ruga să păstrați numai pentru Dv. cele cuprinse în scrisoare. Nu este de nici un folos să fie dată în vileag dureroasa stare de lucruri dintre Români.

N.R.

New York, 1 Martie 1949.

Domnule Șeicaru,

Mi-a părut rău că întâmplarea a făcut să pornesc spre Statele Unite în ziua în care chiar Dv. sosiați la Paris. Sunt lucruri care nu-și pot găsi loc într'o scrisoare, dar care ar fi putut să fie lămurite dacă am fi avut prilejul să stăm de vorbă.

Impresiile ce le-ați cules de când ați luat contact cu cercurile românești din capitala Franței n'au constituit, pentru mine, o surpriză. În lunile pe care le-am trăit acolo am avut amărăciunea să-mi dau seama de aproape despre tot ceeace și Dv. ați constatat, rămânând adânc și dureros impresionat de criza morală prin care trec Românii din pribegie.

Am făcut tot ce am putut în vederea unei ameliorări, dar am plecat dezamăgit și – oricât de penibil îmi este să o spun – mulțumit că pot ieși dintr'o atmosferă în care începusem să simt că mă înăbușea.

Celor cu nevoi mai grele, am căutat să le aduc puțină ușurare, îndreptându-mi, în primul rând, gândul către intelectuali, pentru care trebue făcut și imposibilul să fie salvați. Așa cum sunt măcinați toți cei rămași în țară, singura speranță pentru ziua de mâine sunt acei cari au putut scăpa peste hotare. Grație sprijinului pe care mi-l dă unul din bogătașii români – singurul care a arătat înțelegere – am putut creia 40 de burse pentru studenți, s'a putut scoate o revistă și s'a salvat Institutul român de pe lângă Sorbona. Însă picătură de apă azvârlită în mare, puținul pe care-l fac eu – și nu știu cât timp – este nimic pe lângă ceea ce ar fi nevoie.

Privitor la cele cuprinse în scrisoarea Dv. din urmă, am meditat mult; n'aș putea, totuș, spune că înclin spre hotărârea pe care ați luat-o. În țară, o campanie ca aceea pe care o aveți în minte, ar putea aduce mult rău. Între străini însă, ținând seama și de spectacolul trist pe care Românii l-au dat și continuă a-l da, mă întreb dacă intrarea Dv. în scenă în mod vijelios, n'ar fi supusă unei judecăți aspre și n'ar duce la un rezultat opus celui așteptat.

Negreșit, Dv. aveți la îndemâna un material pe care eu nu-l cunosc, veți chibzui mai bine ce rămâne de făcut.

În altă ordine de idei: în convorbirile recente pe care le-am avut la autoritățile în drept, s'a stăruit asupra nevoiei de a nu se mai întârzia cu constituirea comitetului național. Faptul ar putea fi socotit semn înbucurător. Am înaintat un lung raport în Europa asupra acestei chestiuni și sunt în așteptarea răspunsului.

În privința modului în care ar urma să fie constituit comitetul, chestiunea n'ar putea fi ridicată și lămurită decât în cadrul unei lungi convorbiri.

Recunosc temeinicia obiecțiunilor. Motive care însă nu pot fi înlăturate nu-mi lasă posibilitatea de a proceda așa cum aș voi. Nu este cu putință, dela distanță și în lipsa datelor necesare să se judece greutatea luptei pe care o duc.

Fiind că – de către cei știuți – nu se vrea formarea comitetului, știind ce gândesc despre ei, sub președenția mea, s'au făcut și se fac tot felul de intrigi josnice în scopul de a mă dezgusta și, astfel, să-mi depun mandatul. Voi lupta cât voi putea să nu le reușească jocul. Dacă, totuș, va fi să se ajungă la un astfel de rezultat, luându-mi deplina libertate de acțiune, voi dezvălui, pe bază de documente, și fără menajare pentru nimeni, întreaga poveste a tot ce s'a petrecut.

În chestiunea împrumutului, oricât aș dori să poată fi realizat, nu stă nimic în puterea mea. Eu nu dispun absolut de nici un fond. Sumele ce le cerșesc sunt distribuite imediat celor în suferință. De-alt fel, ele sunt cu totul minime față de ceeace s'a solicitat.

Cu rugămintea de a crede în simțămintele mele alese.

(ss) N. Rădescu.

RECEPȚII?

continuare din pag. 1

Își închipuie cineva pe unul dintre fruntașii partidului național-țărănist încercând să justifice în fața poporului român – supremul judecător al tuturora – toate cheltuielile nesăbuite ale zisului Comitet național?

Ne vom întoarce într'o țară pustiită și vom găsi oameni cu chipuri de spectre înnebuniți de torturi și de foamete; ori, acești eliberați din ocna sovietică ne vor cere o cruntă socoteală. Această scadență a tuturor exilaților, o uităm.

Pe cât se pare, după anumite semne, acești ziși exponenți ai protestului românesc (Rezistența este în țară) nu prea cred probabilă întoarcerea acasă; de aceea unii – mai prevăzători – și-au cumpărat apartamente sau ferme în Statele Unite. Această îndoială, poate chiar o profundă convingere că totul s'a sfârșit, dar nu îndrăznesc să o mărturisească, îi face indiferenți față de sorocul răspunderilor. Dacă lespedea funerară a căzut pe existența istorică a poporului român, cine să le mai ceară socoteala? De morți nu se tem.

Dacă un moment în conștiința acestor aventurieri ai imposturii, ar fulgera viziunea clară a țării liberate, s'ar cutremura de spaimă și o totală transformare s'ar petrece în toți acești sybariți ai exilului. Și-ar aduce aminte că banii nu provin din caseta particulară a unui partid, ci sunt banii oropsitului popor român, iar banii le-ar frige mâna. Ar afla că în țară sunt mii de voluntari ai disperării care sunt lipsiți de toate, de arme, de hrană, de medicamente – un rănit este un om pierdut – și acești oameni dispută fiarelor pădurii adăposturi și fiarelor lui Stalin dreptul la o viață liberă a nației lor. Ar mai afla că prin spitale agonizează cei evadați din ocna Anei Pauker, iar nefericiții tineri studenți sunt surpați de tuberculoză. Ar descoperi că în Iugoslavia mii de Români evadați sunt întrebuințați ca sclavi în mine...

O! Dacă o clipă ar crede că într'o zi nația – implacabil judecător – va ieși din mormânt, ce miracole ar face acea clipă!

Nu cred, nu pot crede, pentru că acești ticăloși n'au crezut niciodată în neamul românesc, ei sunt doar veselii impresari ai uneia din cele mai zguduitoare tragedii cunoscute de istorie, sunt groparii poporului român. Nu au nici o legătură cu viața poporului român. Sunt străini, să ne intre bine în cap: reflexele lor sufletești nu sunt românești.

Anul acesta este centenearul nașterii lui Eminescu. Biblioteca românească din Freiburg a tipărit la multiplicator volumul de versuri al marelui poet național. Mișcător gest al unor tineri pribegi ducând cea mai amară existență și din dezolanta lor sărăcie, au pus ban lângă ban spre a aduce acest prinos de iubire.

Unde e cartea tipărită de Comitetul național pentru centenarul lui Eminescu?

Serios, își închipuie un emigrant român că a citit Crețeanu un vers din Eminescu?

Dar unde sunt cărțile retipărite de Comitetul național din cele distruse de banda stalinistă?

Ce bandă de derbedei!...

Aș dori ca informația privitoare la recepția fastuoasă dată în cel mai luxos hotel american să nu fie adevărată; aș dori să primesc o categorică desmințire și să rog CHEMAREA să o publice cu o curată și integrală satisfacție.

Ce mângâietor ar fi cel puțin aceasta să nu fie adevărată și durerea mută a nației să nu fi fost pălmuită...

S'a dat o recepție strălucită...

În țară coasa morții nu mai încetează...

Dar cine își asumă răspunderea acestei continui provocări?

SCRISOARE DESCHISĂ

„PATRIA" — Mai 1950 —

DOMNULE PREȘEDINTE

Neamul nostru românesc înfățișează privitorului de azi vitregia vieții lui, pe care hoarde pustiitoare ce au năvălit dinspre răsărit, încearcă să-i siluiască și să-i distrugă sistematic istoria, tradiția, valorile naționale și spirituale.

Neamul ne este ars pe rug, în văzul întregii lumi civilizate.

Cei din Țară își îneacă în suspine adânci toată tragedia, toată suferința și toată teroarea la care sunt supuși, așteptând de la noi, cei de peste hotare, Neamului să-i salvăm prestigiul și libertatea, iar părinților noștri, să le salvăm fii ce au luat drumul pribegiei.

Noi, cei care am scăpat de iadul comunist și ne bucurăm azi de libertate, ar fi trebuit mai întâi să nu facem nici o discriminare de ordin politic, ci să ne solidarizăm în răspunderi comune, îmbrățișând cu curaj și demnitate toate aspectele problemei emigrației românești și a reprezentării Neamului nostru peste hotare.

Noi, nu ne putem numi rezistenți, pentrucă de acest nume sunt demni numai cei din Țară, care s'au așezat deacurmezișul valurilor de sovietizare și de prigoană, și care înfruntă cu stâta curaj moartea. Noi suntem numai beneficiarii unei stări de libertate, care ne impune însă imense obligații față de cei din Țară, prin exemplu de unitate și demnă reprezentare, iar pentru cei din afară, prin fapte pozitive și sprijin reciproc.

După atâția ani de pribegie, situația emigrației noastre este îngrozitoare. Nici o problemă n'a fost rezolvată sau în început de rezolvare: nici problema intelectualilor, nici problema muncitorilor, și nici problema studenților, ca să nu mai amintesc de problemele de viitor ale Neamului, care se vor pune după eliberare. Toți românii au fost părăsiți, lăsați să se împrăștie în cele patru colțuri ale lumii, purtându-și nevoile și necazurile, și măcinându-și sănătatea și moralul. Și atunci... la capătul lungilor și amarelor așteptări, orice român onest se întreabă: încotro mergem?

Fiecare român are dreptul în mod legitim să întrebe pe cei ce și-au asumat momentan răspunderea exilului românesc (Comitetul Național) ce au facut pentru acești exilați și ce au făcut în afară de proclamații, pentru Neamul nostru?

Profund cunoscător al acestei dureroase realități în care trăesc de atâta vreme, mă văd forțat azi să renunț la anonimatul ce mi-l impusesem, pentru a arăta deschis și clar, că situația emigrației românești este mult prea grea și mult prea dureroasă, pentru a ne mai mulțumi cu așteptarea.

De doi ani, ne făcându-mi decât datoria, am încercat și nădăjduiesc să cred că am făcut tot ceiace îmi era cu putință față de modestele mele posibilități, să ajut orice frate în pribegie și să nu precupețesc nici ban și nici vorba caldă de alinare și încurajare, ori de câte ori mi s'a cerut. Dar constat cu tristețe că modestele mele eforturi, ca și cele ale unor buni români – puțini la număr – n'au contribuit cu nimic la rezolvarea problemei, care este mult mai gravă de cât ne închipuim.

Problema cea de căpetenie este salvgardarea tuturor elementelor de valoare ce se găsesc astăzi în străinătate pentrucă numai cu ei vom putea mâine asigura reconstruirea Țării. Lor, trebue să li se garanteze – direct sau indirect – siguranța zilei de mâine, lăsându-le liniștea pentru cercetări științifice, fiecare în domeniul lui de specialitate. Aceștia constituiesc un imens capital românesc de o necesitate vitală de care mâine Țara va avea nebănuită nevoie.

O problemă care are deasemenea o deosebită importanță astăzi și în special în viitor, este problema tineretul universitar.

Se găsesc în Occident sute de studenți, în toate centrele universitare. S'a îngrijit oare Comitetul Național de acești tineri intelectuali? Au primit ei oare vreun ajutor sau îndrumare? După a mea cunoștință, absolut nimic!

Dintre personalitățile românești, deși sunt mulți care au posibilități personale materiale, fără a mai aminti de cei ce dețin fondul național românesc, ce reprezintă sudoarea frunții și truda țăranului și muncitorului în genere, au venit ei oare în vreo formă în ajutorul studențimii?

Nu știu! Știu numai că Domnul General Rădescu din fonduri personale ajută 30 de studenți români la Paris să-și continuie studiile, precum și diferiți particulari și organizații care au contribuit cu ceiace au putut.

Dar problema este pe departe a fi rezolvată. Studențimea română dacă va fi încă lăstă în voia soartei și nesprijintă, își va pierde sănătatea, își va pierde anii de studii și atunci Țara ne va chema mâine la grele și supărătoare răspunderi.

Studențimea trebuește ajutată. Cu toții să ne sprijinim pe înțelegerea și efortul comun și cu sacrificii personale să fim în măsură a creia burse sau ajutoare pentru studenți.

Tinerii intelectuali sprijiniți și încurajați, vor deveni mâine în Țara pârjolită, semănătorii cei buni, ce vor arunca sămânța cea roditoare pe ogorul Patriei noastre.

Nădăjduiesc că nu greșesc a considera că ajutorul și sprijinul material și moral, în general, dat emigrației și în special studențimii, este o onoare și un semn încurajator de solidaritate românească.

Pentru aceia rog, Onor Comitetul Național Român, să reflecteze asupra acestei probleme și să și-o însușiască, pentrucă personal o consider de prim ordin național.

Primiți, vă rog, Domnule Președinte, asigurarea devotamentului și deosebitei mele stime.

Paris, 26 Februarie 1950.

Atanase At. Nacu

„PATRIA" — Mai 1950 —

UN BILANȚ

Apariția aproape a tuturor grupărilor care activează actualmente în emigranța română a fost inaugurată cu un apel la unirea tuturor Românilor în lupta pentru eliberarea Țării. Ar părea, ca urmare, că nimic nu se opunea unirii din moment ce toți o doreau. Or, această unire nu numai că nu s'a făcut dar suntem azi mai departe de realizarea acestui deziderat decât eram de pildă acum doi ani.

Scandalul dela Biserica din Paris a desvăluit o stare de lucruri care, nu numai prin gravitatea lor dar și prin urmările pe care le vor avea și care au început deja să se manifeste, obligă la o analiză.

Atmosfera, viciată de confuzii, în care se zbate emigranța noastră, lăsa încă de mult timp să se întrevadă izbucnirea unei crize. Moartea lui Grigore Niculesc-Buzești a avut straniul rezultat de a amâna rezolvarea crizei capitale, aceia care trebuia să ducă la lărgirea Comitetului Național, făcând din el un organ viabil și cu autoritate. Odată acest lucru realizat, crizele celelalte ar fi putut fi rezolvate fără periclitarea emigranței în ansamblul ei. Dacă o unire în sensul ideal nu ar fi fost cu putință, s'ar fi realizat cel puțin dezideratul solidarității Românilor din emigranță.

Or, criza izbucnită în jurul cunoscutelor evenimente dela Paris și care e doar un început, a distrus și această posibilitate, întrucât lichidarea diferendelor a fost scoasă din cadrul intern al emigranței și lăsată la arbitrajul unor elemente din afara ei. Faptul că de-acum încolo autoritățile streine au de hotărît ce este legal și ilegal, drept sau nedrept, bun sau rău, între noi, nu numai că răpește emigranței noastre independența în a hotărî și libertatea de a acționa dar, ceia ce este mai grav, va duce în mod fatal o fracțiune sau alta la asumarea de obligaț'uni care constituesc tot atâtea hipoteci pentru România de mâine.

Față cu noua situație ce s'a creat, lamentările sunt inutile. Trebuesc soluții și pentru aceasta se impune o prealabilă analiză a cauzelor pentru care nu s'a făcut unirea.

S'a vorbit de ambiții și intrigării, uitându-se că acestea sunt doar niște aspecte periferice ale chestiunei.

Venind în emigranță, fiecare, persoană sau grupare, a adus cu sine specificul care îl individualiza, specific determinat de trecut: fapte și concepții politico-sociale.

Unirea, adică integrarea într'o nouă și largă individualitate, presupunea deci renunțarea, din partea tuturor celor ce urmau să se încadreze ei, la o parte din acest specific propriu, adică obliga la concesii politice.

Oare lupta pentru eliberarea de sub jugul ocupației străine, nu era un imperativ destul de puternic pentru a determina aceste concesii ce condiționau unirea? Desigur ca da, cu condiția ca eliberarea României să fi fost o problemă a cărei înfăptuire ar fi depins de acțiunea emigranței. Diferite cercuri politice ale emigranței au considerat și continuă să considere această problemă ca fiind în funcție de factori străini nouă, de aceia eliberarea devine o simplă chestiune de colaborare, la momentul oportun, cu factorii care o vor determina, atenția lor consacrându-se în principal la pregătirea a ceia ce va urma după eliberare, la aspectul politic intern al României de mâine.

Iată deci că unirea, condiționată imperativ de concesii reciproce, devine o imposibilitate, în raport cu asemenea mentalitate, dacă fiecare dorește să nu-și angajeze libertatea de acțiune în politica internă de mâine.

De aici aspectul conservator-reacționar al emigranței, cristalizat în două tabere: acea oligarhică, sprijinită pe dictatura formei (de unde un aspect democratic aparent) și cea totalitară (a cărei apariție în viața politică românescă în trecut a fost generată de aceleași cauze care o fac să se agite și în emigranță: exclusivismul pseudo-democrației oligarhice față de realitățile politico-sociale). Ignorarea pură și simplă a emigranței (care totuși există) de către prima grupă, a creat în aceasta din urmă elementul de revoltă și confuzie care duce la devieri de extremă.

Fondul comun care plasează ambele aceste grupe pe linia conservatorismului reacționar reese însă clar din observarea manifestărilor lor politice. Caracteristic pentu ambele este faptul că ele încearcă să-și justifice dreptul la existență pe baza trecutului, complăcându-se într'un mutism absolut în ce privește precizarea unui punct de vedere al programului de viitor, în funcție de transformările prin care trece azi viața poporului nostru. Singura nedumerire o provoacă prezența pe această linie a partidului social-democrat-independent. Fără a intra în analiza acestei atitudini, care s'ar putea explica fie printr'un complex de inferioritate, fie prin lipsa de suficientă pregătire politică și educație socialistă a reprezentanților lui în străinătate, s'ar părea că acest partid nu a înțeles rolul ce-i revenea, nu numai în emigranță dar și în reorganizarea vieții de stat a României de mâine.

Ce stă în fața aripei conservator-reacționare a emigranței?

In primul rând emigranța însăși, ca masă. Dacă o consultare electorală ar fi posibilă s'ar dovedi că cea mai mare parte dintre Românii aflați peste graniță sunt cu totul pasivi față de problemele politice.

Aceasta se datorează în primul rând mizeriei materiale de fiecare zi și confuziei născute de argumentările pro și contra, argumentări care îi dau impresia de rea credință atât din partea unora cât și din partea altora.

In massa dezamagită și torturată de contradicții a emigranței românești se face din ce în ce mai simțită nevoia unei primeniri de atmosferă. Ici și colo, fără legătură unele cu altele, își fac apariția grupuri de oameni care se frământă în căutarea unui drum nou. Este prematur să anticipăm. Aici nu avem de-a face cu cunoscutele șabloane care fac din viața politică o echilibristică de fațadă dirijată de sforile trase din culise. In fața conservatorismului reacționar se ridică un factor nou, o forță care își are punctul de plecare în ideia creștină a libertății omului și drept corolar politic, democrația socială.

Dacă această forță, care apare azi sporadic și cu anevoie își croește făgașul, va reuși să se organizeze, ea va impune o nouă orientare nu numai emigranței dar va fi în măsură să facă față cu succes și grelelor probleme de viitor.

Vasile C. Dumitrescu.

CURENTUL LITERAR

ROMÂNA LA ... GRONINGEN

de Gheorghe Stanomir

Există prejudecata după care relațiile culturii noastre cu cele din apusul Europei s-ar fi dezvoltat într-un singur sens, României revenindu-i rolul de-a prelua și selecta.

La fel de stupide sînt exagerările mai recente ale așa-numitului *protocronism*, după care Occidentul ar repeta cu întîrziere experiențe de mult trăite în spațiul nostru – ideologic explicabil în contextul cultural-politic actual din Țară, care a devenit în cele din urmă un sistem de demarcație între pretinșii sau adevărații ei intelectuali.

Filologia, în special cea romanică, relativizează această problematică, favorizînd o analiză la obiect. În a doua jumătate a secolului trecut, sud-estul Europei nu a devenit interesant doar datorită potențialului conflictual al unor culturi și națiuni care se formau (sau se restructurau) la răscrucea unor – pe atunci – Mari Puteri, aflate, fiecare în felul ei, într-o gravă criză internă, care marca de fapt ultima fază, agonia dinaintea destrămării. Pentru romaniștii de pretutindeni, de exemplu, aceasta a însemnat și o descoperire uimitoare: enclava romanică dintre Munții Pindului și Carpații Păduroși, care se întindea la răsărit pînă dincolo de Nistru. Totodată frapau particularitățile comune ale unor limbi de proveniențe extrem de diferite. În afară de lingviștii români, care au pus fundamentele unor adevărate școli în Țară, pot fi enumerați o serie de cercetători străini, care însă ne-au învățat și iubit limba și care și-au făcut un binemeritat renume ca *rumeniști* (termen derivat prin asociere de exemplu de la *italianiști, hispaniști* etc.), concentrîndu-și cercetările științifice asupra limbii și literaturii române. Majoritatea lor provin din spațiul de limbă și cultură germană, dată fiind pe de-o parte apropierea Ardealului și a Bucovinei, iar pe de altă parte Dunărea, ca un fact nu numai geografic. Și să nu uităm dinastia care ajunsese la cîrma tînărului Regat Român. Ne vom mărgini în a enumăra cîțiva dintre cei mai importanți care *nu* sînt de origine română. Din spațiul german, dintre cei decedați, în ordine alfabetică, *Matthias Friedwanger, Ernst Gammilscheg, Wilhelm Meyer-Lübke, Günter Reichenkron, Leo Spitzer, Heimann Tiktin, Gustav Weigand*. Dar și italienii au avut și au mari cercetători de *rumenistică: Carlo Tagliavini, Mario Ruffini, Marco Cugno;* așișderea francezii: *Alain Guilliermou, Marcel Ferrand, Claude Karnoouh;* englezii: *E.D. Tappe, Dennis Deletant, Graham Mallinson* sau scandinavii *Kristian Sandfeld și Alf Lombard.*

Deja din cauza tradiției, la ora actuală centrul cercetărilor filologice de română se află mai departe în spațiul de limbă, în care s-a și impus termenul de *Rumanistik*. Despre situația lectoratelor de română din Germania Federală am scris acum trei ani (Curentul LIII/5949-50, august-sept. 1981, pag. 3-4), enumerînd universitățile în care poate fi audiată limba noastră. La fel de impresionant este numărul de cercetători actuali din ambele Germanii, Elveția și Austria, dintre care voi enumera din nou cîțiva în ordine alfabetică – studiile lor și-ale predecesorilor lor vor umple cu siguranță mai multe volume, documentînd în ce mare măsură contribuie cunoașterea limbii, a literaturii și culturii române la discursul și progresul științific din centrul Europei: *Werner Bahner, Eva Behring, Wolfgang Dahmen, Gerhard Damblemond, Helmuth Frisch, Hans Goebl, Klaus Heitmann, Johannes Hubschmid, Johannes Kramer, Manfred Lentzen, Heinrich Merkl, Rupprecht Rohr, Klaus-Henning Schroeder, Heinrich Stiehler, Rudolf Windisch și Otto Winkelmann.*

Dar iată că limba și literatura română și-a găsit între timp un promotor angajat în persoana profesorului *Willem Noomen* de la universitatea din Groningen, Olanda. Compatriotului *I.P. Culianu* îi datorăm editarea unui volum omagial, pe care îl vom prezenta în continuare, în spațiul limitat pe care această rubrică ne-o poate pune la dispoziție. De la bun început trebuie subliniat că această culegere de studii (*LIBRA, Études roumaines offertes a Willem Noomen a l'occasion de son soixantieme anniversaire, avec une préf. de H.J. Drijvers, recueillies / et trad. du roumain / par I.P. Culianu, Groningen, Presses de l'Universite 1983*) este valoroasă nu numai prin substanța materialelor publicate, ci și prin detașarea și obțiunea justă dincolo de prejudecăți politice pentru valoarea cercetării în sine. Între coperțile cărții se întîlnesc și completează ambele sensuri ale comunicării culturale româno-europeană. Astfel, biografia și cariera filologică a jubiliatului documentează indirect marele cîștig pe care-l poate aduce în știință un contact colegial și fructuos dincolo de barierele ideologice inerente prezentului – legătura, miezul lui a fost și rămîne limba, în cazul nostru limba română.

Deasemenea trebuie amintită și activitatea profesorului în fruntea *Asociației Internaționale de Studii Române (A.I.S.R.)*, care organizează periodic congrese importante și sub ale cărei auspicii apare mult-apreciata *International Journal of Roumanian Studies (Gunter Narr Verlag, Tubingen).*

În speranța de-a fi ațîțat curiozitatea nu numai a celor legați direct sau indirect de studii filologice, ne vom mărgini în a enumera autorii materialelor, pe care editorul le-a ordonat după un sistem bine cumpănit în cuprinsul cărții: *Mircea Eliade* (traducerea „Insulei lui Euthanasius" din 1943); *Eric Tappe* (o paralelă între ciocoi și snobi pornind de la V. Alecsandri și W.M. Thackeray); *Cicerone Poghirc* (cunoștințele de sanscrită ale lui Eminescu din epoca berlineză și traducerea lor poetică în „Luceafărul"); *Alexandru Duțu* (raportul imaginație-inteligență la umaniștii români); *Adrian Marino* (începuturile criticii literare românești); *Gh. Bulgăr* (paradoxurile limbii poetice); *Sorin Alexandrescu* (o reconsiderare a „Junimii" din perspectiva disocierii ei în tehnocrați, politicieni și intelectuali); *Alexandru Niculescu* (vocativul român); *Ion Oana* (iluminismul român); *Ion Petru Culianu* (o profundă analiză a „Cezarei"); *Mircea Handoca* (Eliade și Blaga), *Maria Virginia Metzeltin* (tehnici literare la Urmuz); *Zaharia Sângeozan* (tema hanului la Sadoveanu); *Silvia Chițimia* (cosmologie arhaică).

Parcurgînd impresionanta *Tabula gratulatoria*, dorim să ne alăturăm lor pe această cale, dorindu-i profesorului Noomen „la mai multe cărți" de acest fel, care îmbogățesc într-un mod specific Biblioteca Românilor.

Iosif Ioachim

DE PRIN CÎRCIUMI...

Unii au bani – alții's bogați.
Cenzura dintre ei fiind
Știința vieții
Unii's deștepți – alții sunt vii.
Distanța dintre ei fiind
gustul vieții.
Unii sunt oameni model – alții se'mbată cu zile
Prăpastia dintre ei fiind
însăși viața.

*

Cînd tristețea îți intră în sînge,
începi să ai humor.
Cînd viața te-nvață că totu-i absurd,
înveți fericirea de a nu avea gripă.
Cînd lumea întreagă – de la galaxii la cuvînt –
Te-nvață că nimic n-are importanță,
înveți că esențialul este să mori
fără să-ți dai seama...

NOTĂ. Excelentă masa rotundă pe tema „Ialta și România", condusă de Monica Lovinescu și trasmisă la radio „Europa liberă", pe 7 iunie a.c., în programul „Teze și antiteze la Paris", cu participarea lui Mircea Berindei, Matei Cazacu, Paul Goma, Mihai Sturza.

Dar dacă la colocviul „Cum să ieșim din mentalitatea Ialta", organizată de Paul Goma la Paris, dl. N. Baciu nu a fost sau nu a putut fi invitat, este păcat că nu i s-a oferit un loc măcar printre invitații emisiunii. Cartea domniei sale, despre care am scris la vremea respectivă și căreia autorul i-a consacrat mai mulți ani, cu toate deficiențele pe care le-am semnalat, îi dădea dreptul la această prezență sau măcar la a fi menționată.

Victor Frunză

RADU BĂRBULESCU

de rîsu' lu' mînzu'...
epigrame - satire - umor...

Jon Dumitru–Verlag
Munchen 1984
DM. 5,-

DAREA DE SEAMĂ A VECHILOR ACTIVIȘTI DE PARTID

N'am învățat citirea, alfabetul!
Noi am sărit direct în „marea școală"
De-a ști să punem un pistol în pieptul
Acelui ce cu gândul se răscoală!

NOAPTE DE BEZNĂ

Pe stradă caraliii trec poteri, câte trei,
Cu talpă țintuită călcând printre bălțoace.
Ca smoala cade noaptea pe Baltă și în Tei...
Eu, muza tricoloră o chem să vie-ncoace:
– O, zână preamăiastră, ce artele pățește
Grăbește-te și vino, în viață de mă vrei!
Se spune că acela ce doarme și prânzește...
La prânz eu avui parte doar de un ceai de tei,
Iar rația-mi de pâine pe-o lună e mâncată!
Sânt mare și mi-e foame, chiar dacă sunt poet...
Grăbește-te și vino, stăpână adorată,
Că-i mare golu-n pântec și nu mai pot s-aștept!
....
Dar muza nu pricepe, ori că nu vrea s-audă,
Ori, ruptă de terestru, de foame nici că-i pasă,
Nu știe că poeții care la strung n'asudă
Au dreptul doar la vise și nu să stea la masă.
Ori, poate-oportunistă, se dete cu regimul
Și soarbe la banchete din cupa cu nectar...?
Mi-e foame, frig și sete, căci întreit e chinul
Și așteptarea dânsei mă ține ca pe jar:
– Hai, vino, nu-i pe gratis, stăpâna mea ingrată,
Dau orișicât de-aș scrie măcar un vers decent!
Prin sfera de sineală primesc răspuns pe dată:

– Vreau un săpun Rexona și un cartuș de Kent!

CERERE DE PRIMIRE ÎN P.C.R.

Eu n-am luptat ca voi pe parapete
Dar cu elan particip la ședință
Căci tânăr sunt, mi-e foame și mi-e sete
Și-aci'i un os de ros, așa am știință!

CERERE DE IEȘIRE DIN P.C.R.

În tinerețe – comunist – cu ură
Loveam în dușmani ager ca o bardă!
Acu's bătrân și slab, și vreau friptură...
De n'o primesc, vă las! Mă'nscriu în Gardă!

SCRISOAREA A III-a, FRAGMENT

...„La un semn, deschisă'i calea și se-apropie de cort
Un bătrân, atât de simplu după vorbă, după port...
– Tu ești Mircea?
– Da, to'așu'...
– Ce vrei tu și cu-al tău sort?
– Ce să vrem...
Oftă bătrânul...
– Vrem și noi un pașaport!

MARE, GRAS, GUȘAT...

de Iosif Ioachim

ADRI-IANUS-PĂUNESCU

Mare, gras, gușat, părul și vocea pletoase, terorizat de spectrul morții „prin" microbi, ar putea totuși fi un „poet".

Are ștofă, dar, ce folos... cu prea multă „uzeală" și e mult, mult... de-a inundat piața... Ca maimuța din calculul probabilităților care bătând „la întâmplare" la mașină, o să-l poată rescrie și pe Shakespeare (cum mama dracului să-l separi însă pe „Will" din restul maculaturii?...)

Întors din America, îi plînge într-un număr din „Contemporanul" pw „vechii și realii meseriași pe cale de dispariție" ca în numărul viitor să se entuziasmeze de „genialitatea" cu care ochii PREȘEDINTELUI adună norii cerului ca să plouă peste Otopenii bîntuiți de secetă (1970-1973).

Analizînd atent mecanismul capacitării tineretului (...și minților „tinerele") de a gîndi dirijat atunci cînd răgnetul din gîtlej adoarme luciditatea – școală codruzelistă probată deja pe malul Dîmboviței – mare maestru în a înflăcăra „tricolor" o țară monocromă cu nuanțe sîngerii (un venit de peste 20.000 de lei pe lună, nu este de lepădat doar...), știe să se îngrijească și de viitor... că... dacă totuși?...

Și atunci... „Analfabeților!"

Și apoi, permanent și concomitent cu „dela Bîrca la Viena"... inteligent, (diabolic de frumos-inteligent),...

...„așa cum a spus 'Tovarășu'"... „El"... „mama voastră de incompetenți care nu-l înțelegeți!...".

Dar... „Halt!"... dela televiziune nu se mai dau bani... (porcul ăla de Eugen Barbu, cred...)

Puțină „demnitate!"

Păi ce?... pe gratis?...

Doar un „Avram Iancu" în care să insinuăm și „Foaie verde Ciarli Ciaplin"...

Că... românu' „înghite"...

Cine nu „înghite", e „aservit".

....

Uneori îl ia și somnul (mai spre ora șapte dimineață, să conduci un „Mercedes" proprietate personală, nu-i o glumă...)

...și nici atunci săracu' n-are liniște...

...că...

– Voi n-ați fost capabili să înțelegeți? Troglodiților!... Chiar nu v-ați dat seama că-mi băteam joc de EL?

...singurul care-mi permiteam să-mi bat joc de EL...

...că „incognitoul" ăla de Barbu...

...dar... ascultați!...

...ascultați!...

...știți ce strigă mulțimea?...

„Pă-U-Nes-Cu-Pe-Cer-E!"

...vedeți?

SECOLUL ȘAI'SPE LA TELEVIZOR

Mi-am dat sema că peste ani, o să am și eu nepoți și strănepoți... și din gîndul ăsta, m-am dus o zi la Zăvoiul Orbului pe la gîga, ca să-i aprind și ei o lumînare și să-i împart – ce dac-a trecut sîmbăta Rusaliilor – niște ulcele cu mere.

Acum sînt mai împăcat pe dinăuntru...

...Că pe dinafară...

Pentrucă „tovarășul prim" dela județ le este consătean, a reușit să obțină chiar dela „ăl mare" aprobarea să se construiască centrul civic (toate fondurile pentru școli, dispensare... pentru toate social-culturalele, sînt blocate pînă în 1985).

O să se facă și dispensar, că-n cotineața în care am stat de vorbă cu doctorul, nu-ți vine nici să intri, ne-cum să te mai și consulți. Mă „consultam" cu doctorul, și-mi povestea că pentru cei 25 de copii suspecți TBC (satul are 1800 oameni) laptele pleacă din sat spre ICIL-ul dela centru și apoi se întoarce în două bidoane și se distribuie pe bază de recomandare medicală scrisă, copiilor suspecți („...de divulgarea secretelor de stat, că ei în mod „vădit" contrazic statisticile trimise la OMS... lasă toa'șu, că ăștia... de mici...")

Cu noroiul de pe străzi nu mai sînt probleme, că doar nu mai stă omul pe stradă-n noroi dela două dimineața pînă la patru după prînz ca să aștepte mașina cu butelii de aragaz. Acuma, stă liniștit acasă. Buteliile nu mai vin („...în mediul rural, s-a înțelept-hotărît ca lumea să se încălzească cu „resurse locale" și să gătească cu coceni de floarea soarelui, sau eventual gaz"... Gazul fiind însă rezervat ferictiților posesori de găini, sau de rude la oraș care să aibă timp de stat la coadă, pentrucă gazul se dă „la schimb" pe ouă.)

Ca să nu se nască discuții cu privilegiații de reșouri, lumina electrică se „taie" dela șase dimineața, pînă pe la șapte-zece seara („...da! ...și?... păi chiar și marele Lenin a zis „...plus electrificare", nu „...plus curent electric"... și metoda cu „tăiatul", „a dat rezultate"... și atunci?... lasă toa'șu...")

Dar, de fapt, e chiar mai bine. E mai romantic, mai pitoresc. Vii seara acasă și pe ulițe se „întrețes umbre", „se zăresc stele", nu te mai orbește neonul (...da!... și?... n-a zis chiar „tovarășu" să ne „adăpăm la izvorul limpede al tradițiilor"?... Și atunci?...)

...bine că le face centru civic...

Cu puțin noroc, o să obțină și fonduri dela Comitetul de (in)cultură și educație socialistă și o să-și procure și cărți (că umbli cu limba scoasă și după Sadoveanu, ce să mai vorbim de Blaga, Voiculescu, Hașdeu, Preda,... noroc cu ăi cu biblioteci „dela bătrîni").

Baream „de obraz" și aici tot o să găsești opera trunchiat-completă a luceafărului, a poetului care a scris o poezie prea mult („...cam era supus „influențelor"... dar știm noi ce știm... uiți că a colaborat și cu timpul?... lasă toa'șu...").

Spre seară, cînd mă întrebam cît o să mai fim blestemați să trăim sub un cer văduvit de luceferi, i-am auzit vorbind. I-am auzit cînd – vorba părintelui Anania – „pîinea se schimbă-n cuvînt".

Am auzit cum se-ntrebau unii pe alții (veniseră și navetist-orășenii dela lucru) ce mai e pe la ei, și ce mai e pe acolo, prin lume... ce sfori se mai trag?...

...Și chiar așa de proști?...

Și nu se văitau, și n-aveau „conștiința tragică", și m-au recunoscut ca de-al lor, și mi-am adus aminte că unul de-al nostru spera că mocirla roșie ne-a învățat să stăm pe propriile picioare.

Poate că-ntr-adevăr „sufletul individual n-a fost sărăcit", poate că am învățat ce putem; am învățat să „dăm de noi", de cei de dinlăuntru.

Noroc cu mocirla roșie!
Mare „noroc"!

(...știi să vezi departe, stimate domnule Pamfil Șeicaru...)

„W.A.P.S."

Mare mizerie totuși în America...

Mi-a povestit Titi – care are un prieten, care a stat aproape o lună în America – că e adevărată chestia cu discriminarea. Zicea Titi că-i spunea prietenul ăsta (și Titi zice că-i om serios, nu umblă cu „strîmbe") că într-adevăr sînt localuri, tramvaie, chiar și hoteluri, unde negrii n-au voie.

Deci nu e propagandă!

Vorba lui Titi, „nici pe noi nu ne-ar primi americanii în localuri, că după ce ne-am bronzat în mai cînd ne-a scos la „udat" recolta, cu ce ne-om mai bronza la ceapă-n septembrie și la porumb în octombrie și noiembrie (că în decembrie o să se comunice în presa centrală că... s-a-ncheiat recoltarea... cu efortul „tutulor"...) de atîta bronzare, o să zică americanii că sîntem țigani – adică pe limba lor – „negri".

Pînă la urmă, la noi e mai bine... Discriminări de-astea nu există... Singura chestie care „nu cadrează" e cu „shop"-urile (vorba lui Titi, „măcar să le desființeze și p-astea barem să nu mai vedem"...) că aici, au voie negrii – valută să aibe – dar n-au voie cîinii și românii.

Și, nu știu cum, dar așa... cînd vezi cîte un „țîcă" care-și strivește nasul de vitrină – de-o aburește cu „bale" – uitîndu-se cum zac necumpărate pachetele de „cingă" (că nu știe săracu' ăsta micu' de „chewing-gum") parc-așa, se rupe ceva în tine și te doare sufletul...

...Să le scoată, dracului!... barem să nu mai vedem!...

Că și ăsta „micu" al meu a venit – mîndru nevoie mare – cu o conservă mică (doar cutia) de Coca-Cola și mi-a spus că a văzut un „nene" – ne-român – cînd a făcut „poc" de un cîrlig și după aia a băut, și că el – descurcăreț de mic, piciul..." – l-a rugat să-i dea cutia goală și „ne-românul" – suflet bun, deh! – i-a dat-o, și acum vrea să-și facă din ea pușculiță ca să-și cumpere bicicletă.

Am încercat eu să-i spun s-o dea dracului și să strîngă într-o sticlă de lapte (era să-i spun, într-o sticlă fără lapte, dar nu vreau să-l învăț cu politica de mic... mai vorbește pe la școală și... gata beleaua), că cu cutiile astea de metal care ruginesc... dar ăla micu' mi-a arătat că în cutie (ai dracu' americanii...) e și o foiță de plastic, așa că n-are cum rugini.

În fine, pînă la urmă m-a convins. Are și el pușculiță „din vest".

Să văd însă cum o să fac cu bicicleta... că el încă speră că dacă „prima leben und sparen", o să-i ajungă mărunțișul... dacă n-oi putea... să se învețe și el de mic... că doar... nicăieri nu curge lapte și miere...

Dacă pînă și în America e reală chestia cu discriminările...

Ce mai?...

Dă măi „Nicule" dracului un decret cu desființarea „șopurilor"... Haide, zău!...

„Că cîte" dai tu!... Ce mai contează acolo, unu' mic, un „decrețel"?...

„Decretez că de azi nu mai ie șop!"

Ce te costă?

Și scap și eu de beleaua cu bicicleta...

Surprinzător. Revista „Săptămîna" de la București publică într-un serial consacrat „Europei libere", semnat de redactorul șef, Eugen Barbu, laude la adresa cîtorva din programele postului de radio menționat. Întîmplarea face ca acestea să fie tocmai emisiunile depolitizate, extinse în ultima vreme. Pentru viitor ne putem aștepta și la evidențieri nominale. Cînd te laudă publicația securtății...

Pavel CHIHAIA

Vlad GEORGESCU: ISTORIA ROMÂNILOR DE LA ORIGINI PÎNĂ ÎN ZILELE NOASTRE

Gh. Şincai a fost primul care a scris o istorie a românilor din antichitate şi pînă aproape de zilele sale, mergînd pe scara datelor considerate mai importante (**Hronica românilor şi a mai multor neamuri**, tipărită în Modova după moartea învăţatului ardelean). Desigur că izvoarele sale, mai cu seamă cele interne, erau destul de sărace, accesul la documentele din principate dificil. Dar efortul de a încadra istoria românilor în istoria universală, probitatea sa ştiinţifică şi însumarea celor trei mari provincii româneşti în perspectiva aceluiaşi început şi destin, cu ritmuri asemănătoare de dezvoltare, sînt întru totul lăudabile. A.D. Xenopol (**Istoria românilor din Dacia Traiană**, imprimată între 1925 şi 1930) a adus o viziune modernă, o metodă recunoscută ca originală şi un aparat critic mai amplu ca a lui Şincai, rămînînd totuşi tributar unor prejudecăci şi date neverificate preluate din letopiseţele medievale. Înainte de a-şi redacta **Istoria românilor**, publicată între 1936 şi 1939, N. Iorga a desfăşurat o aprigă activitate de culegător de documente şi inscripţii (adunate în numeroase volume), la care s-a adăugat înalta sa competenţă de istoric al Bizanţului şi al Europei medievale. Cercetările proprii, ca şi lecturile de specialitate, i-au permis să alcătuiască această istorie a neamului său, un monument al culturii româneşti. Rigoarea ştiinţifică a lui N. Iorga se împletea cu elanul unui entuziasm romantic, care îl îndemna uneori să propună interpretări, mergînd – mai cu seamă pentru epocile în care documentele lipseau – pe temeiul argumentului filologic, cultivat cu riscuri asemănătoare, cîteva decenii mai devreme, de un B.P. Haşdeu, de pildă. Intuiţia unor concuncturi istorice complexe – foarte adesea genială – uneori neînţeleasă sau frizînd obscuritatea – a fost decodificată de succesorii săi, uneori cu riscul sacrificării unei admirabile viziuni de ansamblu. Unul dintre aceşti succesori, C.C. Giurescu (**Istoria românilor**, 1938-1946) a corectat într-un spirit realist – avînd în vedere permanent atît temeiul documentar cît şi o metodă mai sistematică şi mai explicită – zborul vulturesc al lui N. Iorga şi dacă a pierdut din spiritul universalist al ilustrului său predecesor, a cîştigat considerabil prin exactitatea şi limpezimea exprimării. Scrierea marxistă a lui M. Roller, în care titlul însuşi insinuează că ţara dintre Tisa şi Nistru nu a fost decît un culoar de trecere pentru diferite neamuri (**Istoria României** nu „a românilor", apărută în 1947), neamuri care au activat subconştient de-a lungul secolelor pentru a ataşa într-o bună zi acest teritoriu la marea patrie sovietică, merită a fi pomenită doar ca o sumbră eroare şi primul jalon al marilor mistificări. A urmat faimosul tratat al Istitutului de istorie, care a preluat titlul lui M. Roller, îndată după moartea lui Stalin, în 1960-1964, la începutul foartei relative şi echivoce liberalizări, conceput şi redactat în spirit marxist-leninist, suprasaturat de lupta de clasă şi de o serie de falsificări ale adevărului, asupra cărora nu vom insista. Totodată, este ştiut că cele patru volume masive ale tratatului, însumînd aproape 5000 de pagini şi reprezentînd o muncă uriaşe, au fost redactate pe temeiul unor ample date documentare, culese în mare parte de colectivul Institutului de istorie (ca de pildă cele figurînd în corpusul de documente interne, de o excepţională importanţă) sau pornind de la materialele adunate în biblioteci de acelaşi colectiv, ca să nu mai pomenim de amplele date de istorie de artă, arheologie, numismatică, genealogie, heraldică, etc. Capitole întregi au fost alcătuite de valoroşi oameni de ştiinţă ca P.P. Panaitescu, M. Berza, Al. Oţetea, Fr. Pall, St. Ştefănescu, V. Vătăşeanu, Dan Berindei, etc; încât, cu toate interpretările tendenţioase, o serie de date şi contribuţii ale tratatului rămîn a fi preluate cu folos de cercetători, după o prealabilă epurare a consideraţiilor interpretative prin filtrul adevărului.

Unele absurdităţi avansate de tratat – ca de pildă adversitatea permanentă dintre voievod şi boieri, imitată după modelul de centralizare apusean, tip Ludovic al XI-lea, inexistent în ţările române – apoi „rolul trădător al marii boeirimi, politica ei de înţelegere cu turcii, care a înlesnit aservirea ţărilor române intereselor turceşti" (**tratat**, II, XI), idee scumpă lui T. Barbu Cîmpina (care împreună cu M. Roller a trudit din greu la mistificarea trecutului poporului român), inventată pentru a ponegri marxist „clasa exploatatoare", au fost corijate de lucrarea lui C.C. Giurescu şi Dinu Giurescu, apărută spre sfîrşitul epocii de relativă liberalizare, în 1971, autorii revenind la titlul tradiţional de **Istoria românilor**.

Dar pentru epoca modernă şi mai ales contemporană, C.C. Giurescu şi Dinu Giurescu au fost obligaţi să adaoge valoroasei lor lucrări aceleaşi concife convenţionale impuse tuturor, cu valabilitatea şi durata în timp a unui afiş de spectacol, fără corespondenţă în istoria reală şi fără credit pentru oamenii de ştiinţă din occident.

De fapt, nici românii aflaţi în pragul bătrîneţii sau alţii mai tineri, care au trăit evenimentele din ultimele decenii nu cunosc contextul istoric în care şi-au desfăşurat existenţa, din simplul motiv că regimurile autoritare aflate la putere între anii 1938 şi prezent (inclusiv scurtul interval 1944-1948, cînd o comisie aliată dominată de sovietici a supravegheat cultura românească), fie că nu au permis publicarea datelor informative sau interpretărilor în legătură cu această epocă, fie că au dat la iveală lucrări cu un caracter deformant. În privinţa memoriilor diferitelor personalităţi, din apus sau răsărit, cu informaţii inedite despre ţara noastră, ele nu au în vedere realităţile româneşti, sînt unilaterale şi, adesea, superficiale. Românii care au traversat deceniile tragice ale epocii contemporane simţeau nevoia unei informaţii corecte, obiective, a evenimentelor cunoscute îndeaproape. O întrebare gravă, legitimă este pusă în prezent atît de cei din ţară, care îşi văd risipite speranţele de înfăptuire a idealurilor de viaţă, cît şi de cei care rătăcesc prin străinătăţi, rupţi de pămîntul unde le-au trăit strămoşii, o întrebare în faţa unui tribunal imaginar: în ce împrejurări existenţele lor au fost nimicite, aneantizate, cum s-a ajuns la dramatica stare de lucruri din prezent? Ce s-a întîmplat în realitate, dincolo de cortina de fier a conjuraţiei tăcerii, de falsele polemici partizane, de memoriile pudrate, de uriaşele maşini de propagandă hitleristă şi stalinistă, care au răstălmăcit datele, au inversat evenimentele, au înlăturat din istorie adevăratele valori politice şi culturale, pentru a promova o serie de principii şi indivizi, după criterii străine lumii civilizate? Şi nu numai prezentul, dar întregul trecut, întreaga istorie a fost alterată de atîtea interpretări violent-partinice. Întîmplările, semnificaţiile, înfăptuirile poporului român nu mai pot fi desluşite după răstălmăcirile, inversările, falsificările şi exagerările din ultima jumătate de secol. Dar desigur, mistificarea trecutului, despre care se ştie şi s-au scris mai multe decît despre epoca contemporană, este mai redusă deşi tot atît de gravă.

Iată de ce, pentru a aduce în primul rînd o corecţie diferitelor interpretări autoritare care au modificat pînă la desfigurare istoria românilor, Vlad Georgescu şi-a propus să relateze o versiune cît mai apropiată de adevăr, cu respectul datelor reale şi cu o interpretare obiectivă, în care accentul cade, cum se şi cuvenea, pe epoca cea mai puţin cunoscută şi cea mai eronat interpretată: aceea contemporană. Dacă marii istorici, un Onciul, un Iorga, un Giurescu, au putut scrie despre „mileniul întunecat", acea perioadă care leagă retragerea romanilor din Dacia de întemeierea statelor româneşti, în zilele noastre se poate vorbi de „deceniile întunecate", începând cu întemeierea „Frontului renaşterii naţionale" al lui Carol al II-lea şi sfîrşind cu deplina dominaţie comunistă din prezent. A pune în lumină corectă întreaga istorie a românilor, a o despovăra de diferitele interpretări partinice, a sfărîma idolii falşi şi a reconsidera memoria celor care au contribuit la înfăptuirea României Mari, iată ceea ce şi-a propus şi a reuşit să ne prezinte Vlad Georgescu.

Lucrarea lui Vlad Georgescu nu urmăreşte să descrie evenimentele din antichitate pînă în prezent în succesiunea lor cronologică, nu este ceea ce se numeşte în prezent „o istorie evenimenţială" şi nici să pună în lumină personalităţi care au dominat prin inteligenţa, cruzimea sau abilitatea lor politică, epoca. Avem de a face cu o istorie a societăţii româneşti, însumând idealurile şi înfăptuirile tuturor straturilor sociale, desfăşurîndu-se pe fundalul evenimentelor importante interne şi internaţionale, cu un moment de apogeu, epoca dintre primul şi preajma celui de al doilea război mondial, şi unul de perigeu, anii dominaţiei staliniste, nu îndepărtat în timp de primul. Tratînd diacronic realităţile româneşti, autorul nu se simte obligat să consemneze evenimentele pe scara timpului, ci trăsăturile considerate caracteristice, cu exemplificările respective, în cadrul perioadei analizate. Studiind sumarul, putem deduce atît principiile sale de periodizare, schema generală, precum şi metoda de lucru. Constatăm astfel că antichitatea însumează 20 de pagini, evul mediu 50, perioada 1716-1938, 200 de pagini, iar epoca contemporană 60 de pagini. Această disproporţie între timpul scurt pînă la 1716 şi de la această dată pînă în prezent, poate fi explicată în primul rînd prin importanţa pe care autorul o dă corecturilor unor răstălmăciri abuzive mai ales pentru acest interval. În al doilea rînd, trebuie să luăm în consideraţie că obiectivele ştiinţifice ale lui Vlad Georgescu fiind analizele structurilor sociale şi economice, instituţiilor, direcţiilor de evoluţie, împlinirilor şi eşecurilor orînduirilor, realităţilor culturale, ponderea prezentărilor sale cade pe epocile modernă şi contemporană, unde documentarea este mai bogată iar structurile apar mai cristalizate. Ne pare semnificativ faptul că Vlad Georgescu intitulează cu numele lor cronologic primele două perioade („Antichitatea" şi „Evul de mijloc"), consemnînd următoarele două perioade prin trăsăturile politice şi sociale caracteristice („Despotism şi iluminism" pentru 1716-1831, „Renaşterea" pentru 1831-1918). Titlul capitolului următor însumează două substantive contrastante în concepţia autorului („România Mare", pentru 1918-1938, titlu de apogeu şi „Democraţia populară", pentru 1944-1947), urmînd „Comunismul în România", ultimele două relevînd regimul politic dominant, absolutist şi acaparator. Din însăşi succesiunea acestor titluri de capitole, putem deduce o evoluţie care de la sfîrşitul evului mediu, cunoaşte cea mai fericită expresie în perioada 1918-1938, pentru a decade în marasmul unor alcătuiri politice artificiale de la această perioadă înainte.

În legătură cu problemele generale ale periodizării, este necesar să amintim că, împreună cu N. Iorga şi cercetători mai recenţi ca Val. A. Gerogescu, Al. Duţu, A. Camariano-Cioran, Vlad Georgescu consideră că perioada de „despotism şi iluminism" a fanarioţilor se cuvine a fi detaşată de evul mediu, printr-o serie de trăsături negative dar şi prin altele pozitive. Analizînd evoluţia structurilor şi nu a evenimentelor, el stabileşte perioada următoare între 1831, anul apariţiei Regulamentului Organic, şi 1918, sfîrşitul primului război mondial, apreciind că actul propriuzis de independenţă din 1877 se afla inclus într-un proces deja început cu patru decenii mai devreme. În sfîrşit, Vlad Georgescu afirmă, pe drept cuvînt, că maturitatea politică, elanul economic şi cultural, un înalt nivel moral în concertul statelor civilizate caracterizează România Mare (1918-1938), cînd o serie de idealuri pentru care luptaseră generaţii întregi sînt atinse. Epoca din 1938 pînă în prezent se caracterizează prin dispariţia democraţiei, prin dominarea partidelor şi regimurilor autoritare. Atît din sumar cît şi din tratatrea diferitelor perioade putem remarca acea concepţie de „mărire şi decădere" formulate de Montesquieu, gînditor ale cărui idei despre libertate şi garanţiile ei instituţionale – constînd mai cu seamă din separarea puterilor – sînt dictate de un profund respect al persoanei umane şi de idealul reformelor echitabile.

Funcţionarii de partid marxişti au reproşat învăţaţilor care au redactat istoria românilor că „locul interpretării (marxiste, n.n.) la ocupat (la aceştia, n.n.) tot mai mult expunerea narativă şi înlănţuirea datelor istorice... într-o succesiune fără cauzalitate şi fără conexiune organică" (**Tratat**, III, IX) şi că „cercetările din trecut (au fost, n.n.) statice, lipsite de dialectica transformărilor istorice. Bine înţeles, cauzalitatea pornea de la „baza social-economică", bază generatoare de permanente conflicte între clase, element care, după marxişti, dă contur şi semnificaţie evoluţiei istorice. Orice revoluţie din trecutul îndepărtat sau mai apropiat ascunde, după aceştia, un antagonism de clasă, chiar cînd acest antagonism nu a exista şi nici o trăsătură nu îl legitimează.

Fără a neglija prezentarea structurilor sociale, componenţa claselor şi evoluţia lor, analizînd economia agrară, cea citadină, problemele de import şi export, viziunea şi aderenţa politică a unor diverse categorii de locuitori ai ţărilor române, Vlad Georgescu nu modifică realitatea de dragul unor repere teoretice abstracte, cum sînt cele ale marxism-leninismului. Atent la mersul neîntrerupt, deci fără a neglija curentul continuu şi dinamica evoluţiei societăţii, a efectelor ei subadiacente, el nu o leagă, în mod absurd şi tendenţios, de baza economică, ci, mai ales, de concepţia politică (atunci cînd este cazul) şi anume de suişul către formula liberală, în funcţie de care judecă eficienţa unei revoluţii, valoarea unei reforme, calitatea unei personalităţi politice. Arătînd că, în realitate, boierimea liberală – continuînd ideile revoluţionare din 1821 şi 1848 – lupta împotriva tendinţelor antireformiste ale partidului conservator, Vlad Georgescu indică pe I.C. Brătianu ca pe omul politic care „s-a angajat pe calea reformelor instituţionale, lupta sa fiind în consensul întregului secol al XIX, dominat de ideea de reformă". Elementele stabilizatoare ale democraţiei parlamentare ale vechii Românii (1866-1916) au fost domnia lui Carol I, precum şi cele două partide alternate de la putere, cel conservator şi liberal. În fapt, România Mare, aceea dintre anii 1918 şi 1938, a cărei existenţă a durat, din nefericire, numai două decenii şi pe care Vlad Georgescu o numeşte astfel nu numai pe considerentul întinderei ei geografice ci şi pentru excelenţa instituţiilor şi culturii sale „operă a oamenilor României vechi...a însemnat trecerea de la liberalismul nedemocratic la democraţia liberală".

Din nefericire, cu inaugurarea regimurilor autoritare „apariţie singulară şi neaşteptată", care nu au mai ţinut seamă de voinţa populară şi de necesităţile reale ale ţării „la 1938 vechile vise ale lui Ferdinad şi ale Brătienilor, democratismul fundamental al lui Maniu, erau evident moarte".

Curentul liberal, pătruns la noi cu iluminismul, trimite către civilizaţia apuseană, aşa cum pînă la începutul secolului al XVIII-lea ţările române se înscriu în contextul politic şi cultural al Europei de răsărit. Dar contingenţele, influenţele, împrumuturile rămîn factori adiacenţi pentru o autentică şi proprie civilizaţie (cu trăsături permanente şi altele conjuncturale), pe care Vlad Georgescu şi-a propus să o pună în lumină din momentul primei ei conturări şi pînă în prezent, adept al opiniei lui Arnold Toynbee că istoria devine inteligibilă în măsura în care o concepem ca făcînd parte dintr-o totalitate, dintr-o civilizaţie.

Dacă Vlad Georgescu sintetizează pentru a face mai clare structurile pe care urmăreşte să le pună în lumină, el nu simplifică, ci încearcă definiţia cea mai expresivă a fenomenului, pentru a nu-l desprinde de aspectul lui real. Adesea, contextul social sau cultural din cele trei ţări române se prezintă lipsit de omogenitate, firesc în ţări având regimuri politice diferite, evoluînd pe coordonate proprii. Spre deosebire de exegeţii marxişti, un istoric al adevărului constată şi serii eterogene în mersul istoriei, intervenţii ale hazardului, precum şi determinări ale unor personalităţi de seamă. Uneori istoricul are de a face cu aspecte multiple şi deconcertante, adesea atipice, a căror analiză şi interpretare necesită competenţă şi o răbdătoare corectitudine. Iată de ce Vlad Georgescu supune judecăţii cititorului aspecte contrarii, uneori chiar contradictorii ale unui fenomen sau ale unei personalităţi, cu riscul asumat de a nu avea o cale netedă spre o concluzie tranşantă, dar falsă.

Aşa cum etnia românească s-a format, începînd din neolitic prin adaosuri şi întrepătrunderi succesive – pe care le putem enunţa în linii mari dar nu în detaliu – tot astfel trăsăturile de civilizaţie, gîndirea politică, viziunea religioasă sau aceea cultural-profană prezintă diferite influenţe şi determinări de diferite intensităţi şi perioade de timp dificil de surprins şi enunţat. Însăşi viziunea religioasă din ţările române, atît de conservatoare, capătă accente diferite în epoca legăturilor strînse cu Bizanţul, apoi cu lumea sud-slavă şi cu unele curente (cum a fost isihasmul şi bogomilismul), accente care se întrevăd atît în literatura cît şi în arta religioasă.

Tocmai acest obiectivism şi această probitate ştiinţifică, recomandînd să expui aspecte divergente fără concluzie în locul unei deducţii lesne inteligibilă dar forţată, respinsă de marxişti în numele viziunii partinice, partizane, este una din calităţile demne de subliniat ale cărţii lui Vlad Gerogescu.

Astfel, fanariotismul a reprezentat un fenomen foarte controversat în istoriografia românească. Cronicele şi documentele vădesc acea acţiune de spoliere sistematică a ţăranilor şi orăşenilor, acea oarbă împilare şi domnie a arbitrariului care a secătuit resursele ţării şi a dezorganizat economia. Dar degradarea instituţiilor, stagnarea economică, regresul democratic, se însoţesc, după cum arată Vlad Georgescu cu „ideile epocii luminilor... (unii fanarioţi, n.n.) căutînd să introducă şi în principate reforme sociale şi administrative modernizatoare, care să întărească puterea centrală, să ordoneze administraţia şi să aducă turbulenta boierime pămînteană sub ascultarea domniei... alte reforme au fost introduse în organizarea judecătorească şi administrativă, urmărind crearea unui climat de mai mare ordine şi eficienţă". Totodată, Vlad Georgescu atrage atenţia că în timpul domniilor fanariote elementul etnic ne este întotdeauna relevant: „ei au fost nu numai greci, dar şi români, albanezi, bulgari. Pe de altă parte unii greci au adoptat o poziţie anitfanariotă".

În privinţa conducătorului Ion Antonescu părerile sînt foarte diferite, în primul rînd legate de opinii subiective. Desigur, comuniştii care l-au asasinat nu au motiv să-l laude, nici partizanii extremei drepte, înlăturaţi de el de la putere, nici monarhiştii, al căror rol a fost diminuat, nici partidele istorice, care şi-au subliniat distanţa de acţiunile sale nedemocratice, autoritare. Dar astăzi, cînd România nu mai există decît prin prezenţa şi nu prin drepturile locuitorilor ei, cînd se cunosc hotărîrile conferinţelor de la Cairo şi Yalta, cînd ruşii şi-au vădit vechile lor intenţii de încorporare a Europei răsăritene la imperiul sovietic, acţiunea războinică a lui Ion Antonescu îi apare justificată lui Vlad Georgescu, cu rezerva subliniată că marile lui calităţi militare şi onestitatea sa nu au fost dublate de perspicacitatea unui bun politician: ...„urmînd pînă la capăt interese care nu erau româneşti şi rămînînd la putere pînă în clipa în care ruşii ajunseseră în Moldova de mijloc, Antonescu a ipotecat fără îndoială greu viitorul ţării".

Desigur, există obiecţii şi faţă de cei care au reprezentat şi reprezintă lumea liberă. Cairo şi Yalta, inspiratorii lor sînt priviţi cu severitatea cuvenită, ca şi conivenţa permanentă dintre englezi, americani şi ruşi, care, dintr-o miopie interesată, cu consecinţe dezastruoase pentru viitorul civilizaţiei, au neglijat aspectele independenţei statelor din est. Nimeni nu a ştiut că, conform unor tratate secrete, ruşii urmau să aibă în România 90% influenţă militară, ceea ce explică faptul că atît Londra cît şi Washingtonul au îndemnat pe regele Mihai să aibă încredere în guvernul Groza, cel care falsificase în mod grosolan alegerile de la 19 noiembrie 1946.

Cum era firesc, istoria românilor se încheie – din nefericire – cu prezentarea cultului personalităţii, de fapt o contradicţie în termeni: socialismul dinastic. Depăşirea modelului stalinist prin socialismul dinastic, este un fenomen nou (existent şi în Correa de Nord), cu trăsături care se vor memorabile şi transmisibile peste secole. Din 1946 pînă astăzi ne sînt prezentate radiografii analitice ale unei maladii sociale tot mai accentuate, pornind de la democraţia populară – înflorită sub umbrela moscovită – la acest socilism dinastic, care destabilizează pentru propria-i consacrare nu numai adversari de altă opinie dar şi confraţi din propria echipă de guvernare. Parcurgem cu profundă tristeţe această dramatică existenţă a României ultimei jumătăţi de secol, în care au decăzut instituţiile şi s-au risipit treptat libertăţile într-un drum invers celui care a dus la înfăptuirea României Mari, revenindu-se la forma de guvernămînt medievală, odinioară tributară Porţii, în prezent Uniunii Sovietice.

Desigur, o lucrare atît de amplă şi cu arii de investigaţie atît de diverse, era fatal să prezinte şi opinii sau să preia puncte de vedere care vor fi supuse discuţiei. În ceea ce ne priveşte, ne vom opri la cîteva obiecţii de amănunt, care ni se par puţin importante în contextul unei lucrări atît de bogată în informaţii, atît de interesantă ca metodă, atît de sugestivă şi de conformă adevărului.

Autorul arată că incapacitatea Porţii de a cuceri ţările române, datărită iniţial admirabilei rezistenţe a lui Mircea cel Bătrîn, este motivul pentru care ele nu au fost transformate în paşalîc (ca Serbia, Bulgaria). Credem însă, că această situaţie oarecum privilegiată în contextul statelor dominate de semilună, poate fi explicată prin fenomenul plurivasalităţii, pus în lumină şi de Vlad Georgescu şi care face ca Mircea cel Bătrîn însuşi să recunoască suzeranitatea Poloniei în 1387, a Ungariei în 1395, a Porţii în 1417. În realitate, marile imperii (Turcia, Ungaria, Polonia), au avut nevoie de un teritoriu întins de graniţă, de [illegible] cordon sanitar admis tacit de toţi (r[illegible]l Austriei de astăzi, al Finlandei). Acest ţinut respectat de imperiile limitrofe, uneori invadat de ele, nu poate fi conceput fără consensul unor adversari care evită pe de o parte posibilităţile unor coliziuni, pe de alta îşi favorizează schimburi comerciale avantajoase. Transformarea Ungariei în paşalîc după bătălia de la Mohacs (1526) a fost o greşeală care a antrenat înfrîngerea de la Viena (1684) şi începerea decăderii imperiului otoman.

Nimic nu ne îndreptăţeşte să presupunem că ortodoxia şi modelul cultural au fost reluate din Bizanţ „de la un stat îndepărtat, fără prezenţă politică în zonă", pentru a preveni planurile expansioniste ale regatului maghiar. Bănuim că ortodoxia, venită pe filieră slavă, a avut loc în veacul al X-lea, în timpul dominaţiei bulgare de la nordul Dunării – înainte de impactul maghiar la sudul Carpaţilor – iar valorile bizantine pe aceeaşi filieră. Adoptarea ortodoxiei şi nu catolicismului de către românii din Transilvania ar arăta că fenomenul s-a petrecut înainte de cucerirea maghiară şi extinderea în această regiune a regatului apostolic.

Oraşele din ţările române, privite ca aşezări apărute în urma comerţului de tranzit, este o presupunere inspirată lui N. Iorga de istoriografia apuseană, neacceptată de cercetători ca P.P. Panaitescu, St. Olteanu, M. Matei, care susţin că centrele urbane s-au conturat prin emanciparea unor aşezări rurale – cu dezvoltarea agriculturii şi meşteşugurilor pînă la nivelul separării lor şi cu schimburi avînd un caracter strict regional – şi noi subscriem la această din urmă argumentaţie.

Se afirmă că „mai ales după veacul al XVI-lea boierimea a început să-şi construiască curţi la oraşe", dar în **Socotelile oraşului Sibiu**, găsim la partida anului 1500 numele unor boieri din Argeş (Dimitrie, Petru, Tudoran şi Stanislav). Ultimul avea şi o biserică de curte în acest oraş, ale cărei ruine s-au păstrat pînă spre sfîrşitul secolului al XIX-lea.

Întemeierea mănăstirii Prislop din Haţeg de către Nicodim este o tradiţie călugărească tîrzie, nefundată nici documentar, nici arheologic.

Iată cîteva observaţii de amănunt la o lucrare temeinică, cu o bibliografie amplă şi dusă la zi (din care nu lipsesc titluri în limbile slave, necesare nu numai pentru alcătuirea capitolului despre evul mediu, dar şi pentru epoca impactului sovietic contemporan), cu un fin discernămînt şi cu concluzii solid argumentate. Folosind statistica drept instrument de cunoaştere – preluînd acest mijloc din arsenalul istoriei cantitative – Vlad Georgescu îşi bazează adesea argumentaţia pe cifre reale, care nu maschează nici nu înlătură adevărul. Ne apare extrem de semnificativ faptul că la 1833 „funcţionau în Bucureşti 27 de medici, dintre care 7 licenţiaţi la Paris." Pentru a ilustra nivelul cultural al păturilor mijlocii între anii 1838-1850, Vlad Georgescu reproduce numărul de cărţi aflate pe listele cabinetelor de lectură din această perioadă. Aflăm astfel că pe liste figurau 4048 de cărţi în limba franceză, 481 în engleză, 88 în germană, 23 în italiană, 18 în rusă. În sfîrşit, pentru a sublinia deschiderea spre străinătate în preajma primului război mondial, în anul 1912, autorul reproduce datele unei statistici poştale, care arată că în acel an, românii au expediat peste graniţă peste 8 milioane de scrisori şi au primit aproape 7 milioane.

Dintr-un spirit de echitate, Vlad Georgescu nu elimină din bibliofrafia selectivă lucrările cercetătorilor care deţin şi funcţii de partid. Aceasta contrastează cu tratamentul autorilor plecaţi din România şi rămaşi în străinătate fără aprobare specială, cărora în cel mai bun caz, li se citează studiile fără a li se menţiona numele.

Apariţia **Istoriei românilor** a lui Vlad Georgescu, prima lucrare de acest fel scrisă şi tipărită în afara graniţelor ţării, se impune prin informaţiile inedite, printr-o interpretare obiectivă şi corectă a evenimentelor, prin spirit de sistematizare şi sinteză şi, înainte de toate, printr-un optimism implicit care face ca trecutul să ne apară o mărturie de împlinire a viitorului.

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

Président de la République

Monsieur Nicolas BACIU
La Pensée Universelle
4, rue Charlemagne

75004 - PARIS.

Palais Rond Point
3, Rd Pt. Duboys-d'Angers
06400 CANNES

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

Cher Monsieur,

J'ai été très sensible à l'envoi que vous avez bien voulu me faire de votre livre "l'Europe de l'Est trahie et vendue" et je vous en remercie.

Je vous prie de croire à l'expression de mes meilleurs sentiments.

François Mitterrand

★

TOM CORCORAN
14TH DISTRICT, ILLINOIS

ENERGY AND COMMERCE COMMITTEE
SUBCOMMITTEE ON FOSSIL AND SYNTHETIC FUELS
POST OFFICE AND CIVIL SERVICE COMMITTEE
SUBCOMMITTEE ON POSTAL OPERATIONS AND SERVICES
COMMISSION ON CONGRESSIONAL MAILING STANDARDS

Congress of the United States
House of Representatives
Washington, D.C. 20515

WASHINGTON OFFICE:
2447 RAYBURN HOUSE OFFICE BUILDING
WASHINGTON, D.C. 20515
(202) 225-2976

ILLINOIS OFFICES:
115 CAMPBELL STREET
GENEVA, ILLINOIS 60134
(312) 232-6944

100 WEST LAFAYETTE STREET
OTTAWA, ILLINOIS 61350
(815) 434-5668

ILLINOIS TOLL-FREE ACTION LINE:
(800) 942-0837

June 4, 1984

Mr. Nicolas Baciu
Palais du Rond Point
3, Rond-Point Duboys-d'Angers
06400 Cannes
France

Dear Mr. Baciu:

Thank you very much for your recent correspondence and the enclosed copy of your book entitled Sell-out to Stalin. I appreciate your thoughtful gesture as well as your kind words concerning my efforts in Congress to renounce the Yalta Executive Agreement.

Like you, I feel that the signing of these agreements at Yalta in 1945 by President Roosevelt and Prime Minister Churchill was a tragic error. The heavy toll of suffering that resulted in central and eastern Europe continues today.

I find that your book provides some fascinating new insights into this issue. I am certain it will prove useful to me in my continuing representation of the captive nation cause in Congress.

Again, thank you for contacting me. Please continue to do so.

Sincerely,

Tom Corcoran
Representative in Congress

★

PARIS, le 5 Juin 1984

VALÉRY GISCARD D'ESTAING

Cher Monsieur,

Je vous remercie de l'envoi de votre livre "L'Europe de l'Est trahie et vendue".

Votre ouvrage m'a beaucoup intéressé, et la tension qui transparait dans ce récit historique est aisément compréhensible. Elle ne peut que susciter la sympathie du lecteur.

J'ai été très sensible à la courtoisie de votre geste, et je vous prie de croire, Cher Monsieur, à l'expression de mes sentiments les meilleurs,

V. Giscard d'Estaing

Monsieur Nicolas BACIU
Palais du Rond-Point
3 Rond-Point Duboys-d'Angers
06400 CANNES

SECRÉTARIAT : 19, RUE FRANÇOIS Ier - 75008 PARIS - TÉL. 723.01.24

A APĂRUT:

NICOLAS BACIU

L'Europe de l'Est trahie et vendue

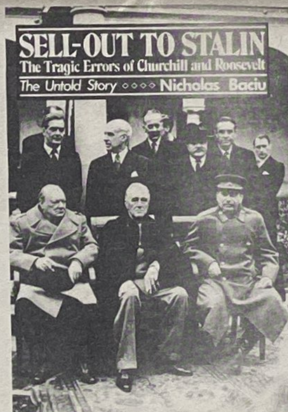
LES ERREURS TRAGIQUES DE CHURCHILL ET ROOSEVELT
LES DOCUMENTS SECRETS ACCUSENT

LA PENSEE UNIVERSELLE

Volumul se poate comanda, direct, la Editura
La pensée Universelle
4, rue Charlemagne, Paris IV,
370 pagini, 89 fr; fr.

Nicholas Baciu

Pentru cititorii de limba engleză:
SELL-OUT TO STALIN
by N. Baciu
Vantage Press, Inc.
516 West 34 th Street
New York City, NY USA
300 pages, 13, 50 dollars

La Vie Francaise du 20 Avril 1984

L'Europe de l'Est trahie et vendue

par Nicolas Baciu

Les éditeurs manquent trop souvent du flair littéraire qui leur permettrait de distinguer un ouvrage de qualité d'un livre commercial. Dans ces cas-là on se surprend à remercier ceux qui travaillent à compte d'auteur.

Par quelle aberration Nicolas Baciu a-t-il été obligé de payer pour faire éditer son livre ? Un livre qui nous fournit une documentation exceptionnelle sur les erreurs tragiques de Churchill et de Roosevelt. Sans doute est-il encore mal vu de s'attaquer aux héros et aux dieux de l'histoire.

Basé sur des documents ultra-secrets, politiques et militaires, de Londres et de Washington, ce livre très attractif ouvre encore une porte instructive sur les accords de Yalta.

LE FIGARO

★ X X SAMEDI 9 – DIMANCHE 10 JUIN 1984 (No 12 369) – Édition de 5 heures – PRIX : 4 F

D'une guerre l'autre ou la fin d'un monde

PAR JACQUES GUILLEMÉ BRULON

IL ne s'agit pas de réécrire l'histoire du dernier conflit mondial. Les centaines de livres et de Mémoires publiés depuis le 8 mai 1945 par les acteurs officiels du drame et les spécialistes y suffisent amplement. Ce qui nous semble, en revanche, utile et instructif consiste à s'efforcer de dégager la réalité des événements intervenus entre 1939 et 1945 de leur inévitable gangue mythique ou légendaire.

Un ouvrage récemment publié par Nicolas Baciu, « *L'Europe de l'Est trahie et vendue* » (1), nous a permis de nous guider dans les méandres et les marécages où évoluèrent à cette époque les diplomaties anglo-saxonnes et soviétique. L'auteur, ancien avocat à la cour de Bucarest, qui devait réussir, dans les années 50, à gagner l'Ouest, après avoir passé dix ans dans les prisons communistes, a effectué là un travail de bénédictin qui éclaire nombre de situations sous un jour inattendu. Il s'est immergé pendant des mois dans les archives politiques et militaires de Londres et de Washington où il a découvert parmi les documents ultra-secrets, déclassés il y a peu, des pièces inédites dont certaines se révèlent explosives.

Appartenant à l'une de ces nations de l'Est européen qui furent sans coup férir transférées des griffes de l'Allemagne nationale-socialiste à celles de l'U.R.S.S., Nicolas Baciu n'a pas épargné sa peine pour donner à ses recherches une ampleur quasi exhaustive. S'il a naturellement accordé une attention toute spéciale au sort de sa Roumanie natale, l'auteur a réussi à élever le débat en brossant un tableau général du sort qui fut réservé, il y a quarante ans, à l'ensemble des pays désormais situés de l'autre côté du rideau de fer.

D'innombrables tractations

Il n'a pu établir un tel constat qu'en remontant à des sources essentielles et difficilement réfutables : c'est-à-dire aux écrits comme aux faits et gestes des principaux protagonistes britanniques, américains et soviétiques de cette fantastique aventure. Pour lui, la cause est entendue, les accords de Yalta — en attendant le sinistre point d'orgue du traité d'Helsinki en 1975 — furent le résultat d'innombrables tractations secrètes, orales ou écrites, qui se succédèrent entre Anglo-Saxons et Soviétiques, dans la période qui s'étend de juillet 1941 à février 1945.

La variété et le caractère indiscutable des pièces versées au dossier ne sauraient qu'impressionner les plus sceptiques. Dès la première visite d'Anthony Eden à Moscou, en décembre 1941, Staline pose ses conditions à une alliance avec la Grande-Bretagne. L'ancien ministre britannique des Affaires étrangères le confie volontiers dans son livre intitulé « *The Reckoning* » où l'on peut notamment lire, page 290 : « *Les idées des Soviétiques étaient très nettement établies et ne changèrent pas au cours des trois années suivantes... Staline proposa une expansion polonaise à l'ouest aux dépens de l'Allemagne... Et aussi que la Russie retrouve ses frontières de 1941 avec la Finlande et la Roumanie, ainsi que l'annexion des Etats baltes... La ligne Curzon serait la frontière russo-polonaise... Staline demanda encore des bases militaires en Finlande et en Pologne et la garantie de libre utilisation, par la flotte russe, de la Baltique en direction de la mer du Nord et de l'océan Atlantique.* »

Point n'est besoin de souligner l'humour particulier du dictateur soviétique, qui présentait d'intrépides exigences à l'heure où ses forces armées se repliaient sous les coups de boutoir de la Wehrmacht. Aussi n'est-il pas surprenant de constater que ces exigences allaient grandir au fur et à mesure que l'Armée rouge imposerait sa loi sur le terrain. Celles-ci, au demeurant, furent tacitement admises par Anthony Eden en avril-mai 1942 — c'est-à-dire avant Stalingrad — et reconnues ouvertement par le ministre britannique des Affaires étrangères le 25 octobre 1943, en présence de Cordell Hull, Molotov et Staline.

L'Europe de l'Est bradée

Mais il y a, si l'on ose dire, beaucoup mieux. Dans une lettre adressée, le 20 février 1943, à Zabrousky, importante personnalité du mouvement sioniste, alors en visite à Moscou, Franklin D. Roosevelt acceptait froidement la prise de contrôle par l'U.R.S.S. sur toute l'Europe orientale. Après avoir indiqué que l'Union soviétique aurait la parité de vote dans la réorganisation du monde futur, le président américain enchaînait joyeusement comme suit : « *... On donnera en outre à l'U.R.S.S. un port en Méditerranée... Nous céderons à ses désirs en ce qui concerne la Finlande et la Baltique en général ; nous exigerons de la Pologne une attitude raisonnable faite de compréhension et de compromis. Il reste à Staline un vaste champ d'expansion dans les petits pays d'Europe orientale...* » Deux ans donc avant la conférence de Yalta, Roosevelt bradait l'Europe de l'Est et les Balkans au tsar rouge du Kremlin. D'après la relation qu'allait en faire Charles Bohlen, qui fut leur interprète, l'hôte de la Maison-Blanche récidivait à l'occasion des entretiens de Téhéran, en novembre de la même année, en se soumettant sans discuter aux revendications territoriales de Staline. Comble du cynisme, Roosevelt exprimait « *sa conviction* » que, consultées, les populations des État baltes « *voteraient avec plaisir leur rattachement à l'U.R.S.S.* ». Et il suggérait à son compère de lui renvoyer l'ascenseur en ajoutant que « *Staline serait extrêmement utile à sa réélection s'il voulait bien faire une déclaration publique concernant des élections libres dans les territoires annexés.* » (2).

Est-il besoin de rappeler que les revendications territoriales acceptées par le président américain étaient identiques à celles que Molotov avait formulées, le 12 novembre 1940, pour prix d'un traité d'alliance germano-soviétique, revendications qui avaient provoqué la fureur de Hitler et entraîné sa décision — pour y couper court — d'entamer la campagne de Russie l'année suivante.

Nicolas Baciu s'indigne de l'étrange comportement de Roosevelt et souligne qu'avant Yalta, et avant même la signature d'un éventuel traité de paix, les Etats de l'Europe orientale et des Balkans avaient été « *vendus et trahis* » par les Anglo-Saxons. Il s'étonne d'ailleurs, plutôt, du manque de sens stratégique, et de bon sens tout court, manifesté par Roosevelt et Churchill qui créaient de la sorte les conditions idéales pour le déclenchement d'une troisième guerre mondiale, que de l'attitude délibérément provocatrice du maître du Kremlin.

Pierre le Grand

Dans cette perspective, Nicolas Baciu résume à notre intention les clauses singulièrement suggestives du testament politique de Pierre le Grand. Dans ce texte, le créateur de l'empire russe recommande entre autres à ses successeurs d'être en guerre permanente avec l'Europe. De semer la discorde en Pologne. D'étendre le territoire national aux dépens de la Suède. De gagner sans cesse des territoires vers le nord, vers les rivages de la Baltique, et vers le sud, en direction de la mer Noire. De se rapprocher le plus possible de Constantinople et des Indes. « *Qui sera maître de ces régions sera maître du monde* », écrit-il. D'occuper la Turquie et la Perse dans le dessein d'atteindre le golfe Persique. De faire de la Grèce, de la Hongrie et de la Pologne une cinquième colonne pour la Russie. Avec en codicille une recommandation sous forme d'avertissement : « *Tout cela est possible. L'Europe doit être détruite.* »

Nous voyons clairement où souhaite en venir notre auteur. Encore nous semble-t-il, qu'en dépit de son extrême lucidité, il pèche par optimisme. Car, s'il est par lui-même révélateur, ce testament impérial a gagné en efficacité destructrice depuis que les ingrédients pimentés du marxisme-léninisme et de l'internationalisme prolétarien ont fait éclater le « corset » européen et moyen-oriental dans lequel Pierre-le-Grand « *enfermait* » la Russie pour lui assigner les objectifs universels.

Ainsi, poursuit Nicolas Baciu, une guerre fut-elle engagée afin de préserver la Pologne de la servitude. Ainsi cette guerre occasionna-t-elle la mort de quelque trente millions d'hommes. Ainsi, au bout de ce conflit, cent vingt millions d'Européens, Polonais en tête, se trouvèrent-ils abandonnés au bon plaisir de « *l'allié* » soviétique.

L'auteur n'a décidément pas tort quand il estime que davantage qu'un paradoxe, qu'une douloureuse ironie du sort, il y a là une déraison, et un reniement porteur des germes des guerres locales qui n'ont cessé de se multiplier, faisant d'ores et déjà plus de douze millions de nouveaux morts depuis ! au risque de nous jeter, demain peut-être, dans la catastrophe majeure que serait un troisième conflit mondial.

J. G.-B.

(1) *Aux éditions de la Pensée universelle.*
(2) *L'élection présidentielle américaine était tout proche.*

Curentul

ANUL LV No. 5967 MAI– IUNIE 1984

TERORISM ȘI SPIONAJ MADE IN RSR

– semne de exclamare și întrebare –

de Constantin Mareș

Motto: „Brațul revoluției, care este foarte lung, te ajunge oriunde te-ai afla"

General de Securitate Nicolae Pleșiță

La 2 aprilie 1984, în Capitala Franței, pe Avenue Bosquet, se petrecea un fapt neobișnuit pentru trecătorii parizieni. Un cetățean al Republicii Socialiste România, pe nume Iosif Nicolae (cel puțin așa atestă actele găsite asupra sa), în vîrstă de 52 de ani, de profesie inginer după legitimație și tîmplar după formularul depus la Ambasada Franței din București, pentru obținerea vizei, găsea un mijloc cu totul original de sinucidere. Pentru că agentul ambasadist de serviciu așa a înțeles să prezinte drama petrecută înăuntrul și în fața Ambasadei Bucureștiului: drept sinuciderea unui individ cu nervii pe sfîrșite, sosit de curînd să execute lucrări de reparație la clădirea cu pricina. Se știe în mod cert că pentru reparații la tîmplărie sunt preferați oamenii cu sistemul nervos zdruncinat.

Dar să reconstituim faptele, în versiunea românească, mai bine spus a Securității române: numitul Iosif Nicolae, în plină criză de nervi tîmplărești se sinucide aplicîndu-și patru lovituri de cuțit, din care una chiar în inimă, într-o încăpere a Ambasadei. După ce se sinucide cu cuțitul se aruncă și pe geam, dar are grijă să închidă și fereastra în urma lui și, pentru orice eventualitate, duce cu el în cădere și cuțitul buclucaș. Asupra sinucigașului se găsește un carnet de membru de partid, ori se știe că, în mod normal, cei care întrunesc această calitate, trebuie să lase în țară carnetul, înaintea plecării în străinătate. Citind Constituția în vigoare la București, aflăm că cei mai buni fii ai poporului se adună în rîndurile Partidului, deci dublul sinucigaș din Avenue Bosquet, în ciuda bolii de nervi, făcea parte din categoria celor mai buni fii ai țării.

Dacă n-ar fi fost la mijloc o dramă, soldată cu pierderea unei vieți omenești, versiunea tovilor de la Ambasadă oscilează între vodevil și parodie.

Dar, faptele petrecute și a căror explicație completă apărată de imunitate zace în dosarele securității, ne obligă la o paralelă și la o retrospectivă, cît de cît. Dacă la Ambasada Președintelui Ceaușescu din Paris se petrecea sinuciderea ajutată a lui Nicolae Iosif, cam în aceiași perioadă, la Londra, din Ambasada Președintelui Gadafi se trăgea ca în zilele bune ale lui Al Capone, la Chicago. De altfel, nu întîmplător, cei doi președinți au și relații personale excelente.

Să reamintim însă și alte fapte legate de organele care în lipsă de altceva, exportă *spionaj și terorism.*

***

Afacerea „Caraman" a început să fie dată uitării, dar la vremea sa a făcut destulă vîlvă în Occident. Trimis în Franța cu titlul diplomatic de prim secretar al legației din Paris, locotenent-colonelul de Securitate Mihai Caraman, potrivit școlii partidului se dovedise umil față de superiori și tiranic față de subordonați. Avînd o origine ce în mod normal nu i-ar fi permis să îndeplinească funcția de șef de birou la o cooperativă sătească, tînărul securist dotat cu oarecare farmec latino-american își începe activitatea de spion în 1960 cînd se folosește de serviciile unui anume Van de Wiele, angajat al Organizației Pactului Atlantic. Face cunoștința lui Francis Roussilhe care lucra ca documentarist pentru aceeași organizație și care, contra unei plăți făcute în valută forte îi furnizează prețioase informații despre NATO.

O țară mică, România, un popor sărăcit, poporul român, dar căruia i se cer mari eforturi și sacrificii, pentru a se asigura un export sălbatec. În locul unui import de medicamente sau de bunuri de consum, valuta convertibilă obținută este cheltuită în mod dezordonat, pentru o industrializare forțată și pentru un spionaj executat desigur ca mandatariat al KGB. Să ne amintim că în perioada în care Yuri Andropov se instalase pe fotoliul deținut cîndva de Lavrențe Pavlovici Beria, asigura conducerea politică a Comitetului de Stat pentru Securitate (KGB), a Ministerului de Interne (MVD), a Serviciului de Contrainformații al armatei (GRU) precum și controlul Curții Supreme de Justiție, al Procuraturii, al unităților armate de represiune interioară dirijînd în același timp spionajul și serviciul special Smerj, cel care asigură anihilarea celor considerați adversari importanți din afara hotarelor Uniunii Sovietice.

Revenind la relația Caraman-Roussilhe, este cazul să reamintim că atunci cînd agentul Bucureștiului începe să dea de bănuit serviciului francez (S.D.E.C.E.: Serviciul de documentație exterioară și de contra-spionaj), rolul său de legătură este luat de al doilea secretar de legație al legației române, Tomescu, tot ofițer de securitate, ajutat de un „coleg" al său, Dorobanțu. În colimatorul autorităților franceze intră și alți agenți camuflați în diplomați: Mirea, Ionescu, delegatul Ion Iacobescu de pe lîngă UNESCO, Simula și un oarecare Georgescu. Spionii români culeg date de ordin militar, economic și exercită presiuni asupra unor emigranți români. Iată încă că, în 1969, Ion Iacobescu împreună cu familia sa, trec în tabăra adversă, anticipînd cu un deceniu gestul generalului Pacepa. Rețeaua este compromisă, Francis Roussilhe este arestat iar în 1971 va fi condamnat la 20 ani închisoare pentru spionaj în favoarea RSR, o pedeapsă extrem de grea și de rară pentru o instanță franceză. Cu acest prilej va fi anchetat și cetățeanul francez Waldimar Zolotarenko, descendent al unei familii de emigranți ruși, modest salariat al Organizației Pactului Atlantic, poziția sa minoră îl scoate din cercul bănuielilor. Dar, în februarie 1984, același Zolotarenko va fi condamnat pentru spionaj în favoarea KGB la 10 ani închisoare, deoarece în ciuda funcției sale neînsemnate, printr-un lanț de neglijențe uluitoare a putut furniza sovieticilor timp de două decenii informații extrem de prețioase.

În anul 1970 a fost condamnat în Franța militarul francez Eugene Rousseau care, pornind de la un șantaj exercitat asupra sa ca urmare a comportamentului fiicei sale, a furnizat serviciilor jugoslave numeroase informații, în perioada în care era acreditat la Belgrad și la București, fapt ce nu putea scăpa atenției Securității române, atît de atentă în urmărirea diplomaților occidentali.

Cîțiva ani mai tîrziu, un cetățean belgian aflat cu soția sa, belgiană de origine, în hotelul Dorobanți din București, coboară din cameră să-și cumpere țigări pentru a nu mai apare decît cîteva luni mai tîrziu în fața unui tribunal militar din Belgrad, care-l condamnă la ani grei de închisoare, deoarece fiind jugoslav de origine, dusese cîndva pe teritoriul acelei țări o activitate îndreptată împotriva lui Tito.

Aceste două cazuri ilustrează o altă colaborare a securității române cu organele corespunzătoare ale altei țări comuniste.

În ultimii ani s-au petrecut în Occident cîteva fapte rămase pînă astăzi neclarificate. În februarie 1981, trei români a căror singură trăsătură de unire a fost că manifestaseră separat la Madrid unde se desfășurau lucrările Conferinței Europene post-Helsinki, primesc la domiciliul lor, expediate din Madrid, colete conținînd explozibili, camuflați în cărți: Nicolae Penescu, ultimul Secretar General al Partidului Național Țărănesc și fost Ministru de Interne este rănit la Paris, la fel la Köln, Șerban Orescu, pe atunci președintele unei organizații românești din Germania iar scriitorul Paul Goma, mai de curînd „pățit", alertează poliția franceză și rezultatul este rănirea unui artificier, cu ocazia operației de dezamorsare. În aceiași lună are loc o puternică explozie la sediul postului de radio Europa Liberă din München, iar în martie sunt arestați fostul șef al poliției străinilor din Viena și un funcționar al direcției poliției austriece, care lucraseră pentru Securitate, furnizînd Bucureștiului în special date referitoare la refugiații români. Arestarea lor a urmat trecerii la serviciile americane a lui Florian Rotaru, șeful cifrului din ambasada română din Viena. În luna iulie are loc tentativa de asasinat a redactorului Emil Georgescu de la Europa Liberă, soldată cu rănirea sa extrem de gravă.

Anul 1982 marchează și el cîteva puncte. În iunie, pe aeroportul Fiumicine din Italia, o cetățeancă vest-germană care venea din București este găsită în posesia unei bombe de 4 kilograme, dar afacerea este repede înmormîntată. În toamnă izbucnește marele scandal cu încercarea de asasinare a scriitorilor Paul Goma și Virgil Tănase în Paris, dejucată de însăși cel trimis de Securitate să realizeze operația: spionul Haiduc. Rezultatul a fost anularea proiectatei vizite în România a președintelui Mitterrand, vizită ce nu a mai avut loc nici pînă în prezent.

Anii 1983-1984 sunt marcați de un alt gen de activitate: dezinformarea în exil și presiuni asupra românilor stabiliți în străinătate și care vizitează țara unde au rude. Activității intense a organelor de Securitate din București, în centrele din Zona Circului de Stat, Maria Rosetti, Batiștei, Calea Rahovei, din fosta redacție a CURENTULUI (!) și atîtea alte puncte ale Capitalei, i se adaugă Serviciul Special pentru exil, care funcționează în etajele imobilului din strada Beldiman, dotat cu specialiști și o vastă documentare.

Desigur, spionaj și contra-spionaj au existat, cum s-ar spune, de cînd lumea. Istoricii găsesc originile faimosului „Intelligence Service" în perioada Reginei Elisabeta I-a a Angliei și a lui Cromwell. În Franța, Richelieu. Ludovic al XV-lea, au uzat din plin de serviciile agenților săi. Domnii români aveau agenți la Stambul, Viena și Petrograd. Unul dintre motivele prăbușirii Germaniei hitleriste l-a constituit defectuoasa organizare și existența mai multor servicii speciale, lipsite de o conducere unică, ba chiar adesea în competiție antagonică.

Serviciile sovietice dovedesc de decenii o competență incontestabilă. Care au fost și sunt însă interesele românești de a colecta informații pentru o țară secătuită economic, lipsită de resurse alimentare, dar care cheltuiește sume enorme cu astfel de activități? Logica impune un singur răspuns: acela că organele speciale române, cu excepția informării despre emigrație și dezinformării în sînul acesteia, lucrează în subantepriza organelor sovietice.

Situația este cu atît mai tristă, cu cît pentru multele informații ce le culeg din Occident agenții securității române, cheltuindu-se valută forte, ar fi suficient, cel mai adesea, să se rezume la modesta plată a abonamentelor la publicațiile de fizică, strategie și studii militare, ce apar complet necenzurate în Vest.

Sau, cum s-a întîmplat adesea, să cumpere sparanghel de la o prăvălie amplasată în apropierea unui sediu NATO și să aibă surpriza, care nu prea mai este surpriză, să constate că punga de ambalaj este confecționată din documente aparținînd fondului ultra-secret al Organizației Pactului Atlantic.

Citim în cuvântarea ținută la 12 Septembrie 1983 în Viena de vicepreședintele SUA, Dl. George Bush.

„Politica noastră este o politică diferențiată, asta vrea să spună că noi dăm atenție în ce măsură aceste țări urmăresc o politică externă autonomă, independentă de instrucțiunile Moscovei...."

„Statele Unite vor duce o mai strânsă politică și legături mai intense în domeniul economic și cultural cu țări ca Ungaria și România..."

Ceia ce Statele Unite cu strictețe nu vor susține sunt acele țări ca Germania estică sau Bulgaria care *„...acordă sprijinul lor la instruirea, finanțarea și înarmarea teroriștilor care, în calitatea lor de însărcinați ai Sovietelor sprijină prin consilieri, și susținere militară și tehnică mișcările înarmate ce caută să destabilizeze guvernele din țările în curs de desvoltare."*

Ciudat! Să nu fi dispus vice-președintele Statelor Unite la 12 Septembrie 1983 de informații de care dispune redacția unui modest ziar românesc?

Pentru a-i da Domnului Bush o mână de ajutor în domeniul informativ publicăm mai jos unele documente capturate de armata izraeliană în Liban.

PLO IN LEBANON

[Document 12]: Hungarian diploma

Awarded to Muhammad Farlin Kador by the Hungarian Military Academy upon completion of a course for T-34 tank drivers, in February 1981.

Igazolvány száma

MOHAMED FARLIN KADOR

Harckocsivezető

T-34

III. Osztályú harckocsivezető-vé

541. rsz.

[Document 16]: Armour course in Hungary

The document lists 3 officers and 8 NCO's.

Din motive cunoscute suntem nevoiți să tipărim CURENTUL în mod provizoriu în străinătate.

Curentul

Eigentümer, Herausgeber und Verantwortlicher Redakteur
Vasile C.Dumitrescu
Nördliche Auffahrtsallee 7
8000 München 19
Telefon: (089) 155305
Bundesrepublik Deutschland

Redactor responsabil
Vasile C. Dumitrescu

Composersatz: Jon Dumitru-Verlag, München

Typografia (Drucker): Ernst Vögel
8491 Stamsried, Kalvarienbergstr. 22

Curentul

apare în acest an la două luni. Costul unui abonament este de 15 Dolari (USA) în valuta țării în care domiciliază abonatul. Plata se efectuează la: Deutsche Bank, Filiale München, Zweigstelle Rotkreuzplatz.
BLZ 700 700 10, Konto Nr. 7545636 sau Postschekkonto Nr. 88094 – 805, München.